Nr 3.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket m. m.; given Stockholms slott den 15 december 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket; samt

2) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

GUSTAF.

K. Schlyter.

Förslag
till
Lag
angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Härigenom förordnas, *dels* att sista stycket i 4 § lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 10 maj 1929 (nr 80), skall upphöra att gälla, *dels* att till 6 § i nämnda lag skall fogas ett nytt moment av det innehåll, som nedan angives, *dels ock* att 8 och 9, 12—15, 19 och 21 §§ i lagen, av vilka 9 § ändrats genom lagen den 30 juni 1916 (nr 317), skola erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Vidtages ändring — — — allmänna tidningarna.

Har av — — — underrätta försäkringsinspektionen.

Generalagent vare pliktig:

att när som helst hålla räkenskaper och handlingar tillgängliga för försäkringsinspektionen eller dess ombud, ävensom att i övrigt lämna de upplysningar, som av inspektionen äskas i fråga om anstalten och dess verksamhet inom riket;

att för varje räkenskapsår, enligt formulär som av försäkringsinspektionen fastställes, upprätta och inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång till inspektionen insända uppgift angående anstaltens verksamhet inom riket samt att inom samma tid låta i allmänna tidningarna införa den del av uppgiften, som inspektionen bestämmer; ävensom

att inom tre månader efter det berättelse om revision av anstaltens räkenskaper och förvaltning blivit å sammanträde med anstaltens delägare framlagd, till försäkringsinspektionen ingiva ett exemplar av denna berättelse.

8 §.

Utländsk försäkringsanstalt, vars rörelse här i riket omfattar livförsäkring, skall i den uppgift angående livförsäkringsverksamheten som enligt 6 § skall för varje räkenskapsår insändas till försäkringsinspektionen under benämningen försäkringsfond såsom skuld upptaga det å räkenskapsårets sista dag beräknade värdet av anstaltens ansvarighet

1) på grund av redan inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv) samt
2) på grund av löpande försäkringar (premiereserv).

Premiereserven beräknas enligt grunder som försäkringsinspektionen godkänt.

Försäkringsfonden med tillägg av det belopp, varmed en tjugondel av fonden må överskjuta vad anstalten enligt 4 § nedsatt för livförsäkring, skall redovisas i värdehandlingar av den i 215 § under 1)—6) lagen om försäkringsrörelse omförmälda beskaffenhet eller ock i följande tillgångar av annan art nämligen belopp, som anstalten förskjutit mot säkerhet i försäkringsbrev inom återköpsvärdet, eller i den mån försäkringsinspektionen på framställning av anstalten så medgiver värdet av återförsäkringsbolags ansvarighet på grund av livförsäkringar som övertagits i återförsäkring.

Värdehandling må ej upptagas över sitt verkliga värde. Under förutsättning att de värdehandlingar, i vilka försäkringsfonden jämte tillägg redovisas, beräknas kunna å tider som med hänsyn till beskaffenheten av anstaltens förbindelser prövas tillfredsställande förvandlas i penningar till belopp motsvarande det angivna värdet må dock värdehandling, som varit upptagen jämväl i nästföregående års redovisning, kunna åsättas det då beräknade värdet ändå att marknadsvärdet är lägre.

De värdehandlingar, som avses i 3 mom., skola förvaras här i riket avskilda från anstaltens övriga tillgångar och under minst två särskilda lås med olika nycklar, av vilka en innehaves av ett av försäkringsinspektionen förordnat ombud; försäkringsinspektionen dock obetaget att på framställning av anstalten medgiva, att värdehandlingarna i stället, på sätt och under villkor som av försäkringsinspektionen bestämmas, sättas i särskilt förvar i riksbanken eller annan bank. I de sålunda förvarade handlingarna njute försäkringstagarna panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser.

För varje år skall, senast inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång, anstalten sätta i sådant förvar, som nyss är sagt, de värdehandlingar, i vilka redovisas inträdd ökning av försäkringsfonden jämte det i 3 mom. angivna tillägg. I fråga om utbekommande eller utbyte av värdehandling, som satts i särskilt förvar, samt om anmälningsskyldighet för försäkringsinspektionens ombud skola bestämmelserna i 217 § lagen om försäkringsrörelse äga motsvarande tillämpning.

9 §.

Vad på sätt i 4 § omförmäles blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må allenast användas till gäldande av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, ävensom av böter, avgifter och ersättningar, som i anledning av denna rörelse må åläggas generalagenten eller anstalten, samt, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

Minskas det sålunda nedsatta beloppet i följd därav att obligationerna av-

sevärt nedgå i värde eller att någon del av beloppet åtgår till gäldande av fordringar, böter, avgifter eller ersättningar, eller av annan anledning, eller finner försäkringsinspektionen, att de till redovisning enligt 8 § avsatta tillgångar icke äro tillräckliga, skall bristen fyllas inom fyra veckor efter det generalagenten blivit därom tillsagd av försäkringsinspektionen.

12 §.

Har tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att här i riket driva livförsäkringsrörelse återkallats, skall, för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt, en särskild administration inträda; och skall med avseende å denna i tillämpliga delar gälla vad i 231—233 §§, 234 § 1—4 mom. samt 235 § lagen om försäkringsrörelse finnes stadgat, därvid upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket motsvarar livförsäkringsbolags trädande i likvidation eller beslut om avträdande av dess egendom till konkurs. I fall som här avses må överlåtelse av livförsäkringarna ske, förutom till inländskt försäkringsbolag, jämväl till utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket.

Där vid försäkringarnas överlåtande eller eljest uppstått överskott, skall ur detta i första hand gäldas kostnaden för administrationen och oguldet sådant bidrag, varom i 16 § förmäles, varefter återstoden skall överlämnas till den anstalt, vars försäkringar varit föremål för administration.

Har anstalt i annat fall än i 1 mom. avses upphört driva livförsäkringsrörelse här i riket, vare anstalten ändock pliktig att på sätt i 8 § stadgas redovisa försäkringsfond för redan meddelade livförsäkringar jämte tillägg samt i förvar nedsätta de värdehandlingar, vari inträdd ökning av fonden jämte tillägg redovisas; och åligge ombud, som av anstalten jämlikt 11 § utsetts, att årligen till försäkringsinspektionen insända de uppgifter om försäkringsfonden som förut skolat avgivas av generalagenten. Fullgöres ej sådan redovisning och nedsättning eller finnes eljest anledning antaga att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankomme på försäkringsinspektionen att besluta, att administration på sätt i 1 mom. sägs skall inträda; dock må ej på den grund att de till redovisning enligt 8 § avsatta tillgångar finnas icke tillräckliga administration föreskrivas, förrän försäkringsinspektionen förelagt anstalten att fylla bristen och denna icke täckts inom fyra veckor efter det anstaltens ombud blivit därom tillsagt av försäkringsinspektionen. Inträder i fall som nu sagts administration, skall vad i 1 mom. sägs om upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket i stället avse meddelandet av beslut om administration.

13 §.

Vill utländsk försäkringsanstalt överlåta samtliga sina till rörelsen här i riket hörande livförsäkringar till inländskt försäkringsbolag eller till utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket, skall i tillämpliga delar gälla vad i 237 § lagen om försäkringsrörelse stadgas angående överlåtelse av försäkringsbolags livförsäkringar.

14 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktig att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta hemlandet ävensom anstaltens egenskap att vara grundad på aktier eller på ömsesidighet eller på andra grunder. Ej må sådan anstalt själv eller genom sina agenter och personal angiva sig hava genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller angiva sig vara beträffande hela sin verksamhet kontrollerad av svenska staten, ej heller må annan beteckning av likartat innehåll användas.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgift ej mindre om de för anstalten, som meddelar försäkringen, gällande allmänna försäkringsvillkor, än även om de särskilda villkoren för den försäkring, som i brevet avses.

Där uti meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av anstaltens fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garanter, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

15 §.

Är handling, som enligt denna lag till försäkringsinspektionen ingives, avfattad på främmande språk, skall, där så påfordras, tillika ingivas en bestyrkt svensk översättning därav.

Innan förhållande, som enligt denna lag skall i allmänna tidningarna kungöras, blivit sålunda kungjort, må det icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hava därom ägt vetskap. Kungörande, varom nu sagts, skall bekostas av den anstalt, som tillkännagivandet rörer.

Ombud, som enligt 7, 8 eller 11 § förordnats av försäkringsinspektionen, äge av anstalten uppbära ersättning med belopp, som av Konungen bestämmes.

19 §.

Underlåter generalagent att fullgöra vad honom enligt 6 § åligger, eller fullgör av anstalt utsett ombud ej vad enligt 12 § 3 mom. ombudet åligger, eller bryter någon emot föreskrifterna i 14 § 1 eller 2 mom., straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Lag samma vare, där någon bryter emot föreskriften i 14 § 3 mom., eller eljest i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

Den, som i fall, varom i 4 eller 6 § eller 12 § 3 mom. förmäles, emot bättre vetande lämnar oriktig uppgift, straffes med böter från och med femtio till och med två tusen kronor, där ej å förseelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt.

21 §.

Med livförsäkring förstås i denna lag jämväl livränteförsäkring och kapitalförsäkring för livsfall. Vad i 8, 9, 12 och 13 §§ särskilt stadgas angående

livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år.

Angående skyldighet för utländsk försäkringsanstalt, som på grund av trafikförsäkring skall utgiva livränta, att inköpa sådan ränta hos riksförsäkringsanstalten eller hos svenskt försäkringsbolag, gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1934 men skall med undantag av 13 § och 21 § 3 mom. icke äga tillämpning å anstalt, som vid lagens ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse. Utländsk försäkringsanstalt, som vid lagens ikraftträdande driver försäkringsrörelse här i riket, skall fullgöra den i 8 § föreskrivna nedsättning av värdehandlingar senast åtta månader efter utgången av löpande räkenskapsår.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

Härigenom förordnas, att 26 § 1 mom. och 27 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

26 §.

1 mom. Där försäkringsgivaren — — — — — i konkursen.

Vad sålunda är stadgat skall icke äga tillämpning, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder; och gälle i fråga om försäkring, som meddelats av understödsförening, vad därom är i lag särskilt stadgat.

27 §.

Upphör försäkringsgivarens rätt att här i riket driva försäkringsrörelse, äge, där ej särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder, försäkringstagaren uppsäga avtalet; och skall vad i 26 § 3 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Har försäkringsgivaren — — — — — likvidationens början.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1934.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kunglig Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 april 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, fråga om *ändringar i gällande lagstiftning rörande utländska försäkringsanstalter.*

Föredraganden anför:

»I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 december 1931 hemställde försäkringsinspektionen om vissa ändringar i lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket och om viss därav föranledd ändring i lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal, allt i enlighet med ett av inspektionen upprättat förslag. Med ändringsförslaget åsyftades väsentligen att bereda svenska livförsäkringstagare hos utländska försäkringsanstalter ökad säkerhet. I detta hänseende föreslogs i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller angående svenska försäkringsbolag, att försäkringsfonden för svenska livförsäkringar skulle redovisas i tillgångar av vissa slag, vilka tillgångar skulle deponeras här i riket, samt att ett särskilt administrationsförfarande med avseende å utländsk anstalts här i riket drivna livförsäkringsrörelse under vissa förhållanden skulle inträda. Förslaget avsåg emellertid även andra ändringar i 1903 års lag, bland annat införandet av särskilda bestämmelser rörande överlåtelse av utländsk anstalts svenska livförsäkringsbestånd, liknande dem som gälla för svenska försäkringsbolag.

Försäkringsfond och särskild administration.

Gällande rätt.

Svenska försäkringsbolag.

Vad först angår de föreslagna bestämmelserna rörande försäkringsfond och särskild administration må till en början lämnas en redogörelse för de olikheter, som enligt gällande lagstiftning råda å förevarande område mellan svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsanstalter.

Enligt lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse, vilken endast avser svenska försäkringsbolag, skall i försäkringsbolags balansräkning under benämningen *försäkringsfond* såsom skuld upptagas beräknade värdet av bolagets ansvarighet dels på grund av redan inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv) och dels på grund av löpande försäkringar (premiereserv) (212 §).

I fråga om bolag, som driva livförsäkringsrörelse eller viss annan försäkringsrörelse, äro särskilda bestämmelser meddelade rörande försäkringsfonden i syfte att skydda försäkringstagarnas rätt. Sålunda skola av Kungl. Maj:t fastställas grunder för bland annat beräkning av premiereserven för livförsäkringar (3 och 7 §§ samt 117 och 123 §§). Vidare skall ett belopp motsvarande försäkringsfonden för livförsäkringar redovisas i värdehandlingar av vissa slag eller ock i vissa tillgångar av annan art, nämligen belopp, som bolaget förskjutit mot säkerhet i försäkringsbrev inom återköpsvärdet, samt under vissa förutsättningar värdet av återförsäkringsbolags ansvarighet på grund av i återförsäkring övertagna livförsäkringar ävensom viss annan tillgång av särskild försäkringsteknisk art (215 §). I detta sammanhang må anmärkas, att i lagen förstås med livförsäkring ej endast livförsäkring i egentlig mening, d. v. s. kapitalförsäkring för dödsfall, utan jämväl livränteförsäkring och kapitalförsäkring för livsfall samt att vad i lagen särskilt stadgas angående livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år (2 §). Även i fråga om försäkring av annat slag än personförsäkring skall emellertid i vissa fall försäkringsfond — beräknad efter av Kungl. Maj:t fastställda grunder — redovisas i värdehandlingar av samma art som vid livförsäkring, nämligen då försäkringarna meddelas för all framtid eller för längre tid än tio år (216 §). De värdehandlingar, i vilka enligt vad nu sagts försäkringsfond helt eller delvis redovisas, skola förvaras avskilda från bolagets övriga tillgångar och under minst två särskilda lås med olika nycklar, av vilka en innehaves av ett av försäkringsinspektionen förordnat ombud. I de sålunda förvarade handlingarna skola försäkringstagarna njuta panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av bolagets på försäkringsavtalen grundade förbindelser. För varje år skall bolaget sätta i sådant förvar, som nyss angivits, de värdehandlingar, i vilka inträdd ökning av försäkringsfonden redovisas (217 §). I detta sammanhang bör även framhållas, att bolag, som driver livförsäkringsrörelse, skall till ytterligare tryggande av försäkringstagarnas rätt göra avsättning till säkerhetsfond och, under vissa förhållanden, även till premieåterbäringsreserv (218 §). Syftet med säkerhetsfonden är att vid behov tjäna till utfyllning av premiereserven. Driver försäkringsbolag jämte livförsäkringsrörelse annan försäkringsrörelse, skola tillgångar motsvarande säkerhetsfond och premieåterbäringsreserv, där sådan finnes, redovisas och pantsättas i enlighet med vad som stadgats angående försäkringsfond (219 § 2 st.). — Om försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, äger Konungen i fråga om försäkringsfond, säkerhetsfond eller premieåterbäringsreserv för de utländska försäkringarna från i lagen meddelade bestämmelser medgiva de avvikelser, som med hänsyn till utländsk lag prövas erforderliga, i den mån sådant kan ske utan förfång för de inländska försäkringstagarnas säkerhet (220 §).

I 1917 års lag äro jämväl meddelade bestämmelser rörande *särskild administration av försäkringsbolags livförsäkringsrörelse* (231—235 §§). Dylik administration skall inträda, så snart bolag, som driver livförsäkringsrörelse, trätt i likvidation eller kommit i konkurstillstånd. Syftet med administrationen är

att så vitt möjligt undvika att till livförsäkringstagarnas skada realisation sker i vanlig ordning. Även om i det speciella fallet livförsäkringstagarna kunna utbekomma envar den på hans försäkring belöpande andelen av försäkringsfonden, är deras intresse nämligen ingalunda tillgodosett därmed. Det är alltid ovisst, om varje försäkringstagare, som det önskar, kan mot inbetalning av vad han sålunda utbekommit, hos annat bolag erhålla en försäkring svarande mot den han betingat sig av det likviderande eller i konkurs försatta bolaget. Därför har möjlighet till bibehållande av livförsäkringsavtalen vid såväl rättslig giltighet som faktisk nytta ansetts böra beredas. För detta ändamål skola livförsäkringstagarna till en början tvingas att hålla tillsammans såsom intressenter i en särskild samfällighet, det s. k. administrationsboet. Förvaltningen av detta åligger försäkringsinspektionen. Vid inträdandet av administration skall sålunda inspektionen för livförsäkringstagarnas räkning omhändertaga samtliga de värdehandlingar, i vilka försäkringstagarna enligt vad förut angivits äga panträtt. Härmed övergå på administrationsboet alla bolagets rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen ävensom, där livförsäkringar återförsäkrats, bolagets rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna. För det belopp, varmed omförmälda värdehandlingar kunna finnas i värde understiga livförsäkringsfonden, ökad med en tjugondedel av samma fond, skall administrationsboet äga fordringsrätt hos bolaget. Sedan utredning verkställts angående administrationsboets ställning, skola i första hand åtgärder vidtagas för överflyttning å annat inländskt försäkringsbolag av hela livförsäkringsstocken med därtill hörande tillgångar. Kan sådan överflyttning ej komma till stånd, skall försök göras att få intressenterna i samfälligheten att bilda ett ömsesidigt bolag för försäkringarnas övertagande och rörelsens fortsättande. Kan ej heller detta ske, skall fördelning av administrationsboets tillgångar äga rum, såvida ej samtliga intressenterna överenskomma att administrationen skall fortsättas tills vidare. Vid fördelning av tillgångarna skall varje försäkringstagares fordran anses motsvara hans andel i försäkringsfonden.

Utländska försäkringsanstalter.

Rörande utländska försäkringsanstalter meddelas bestämmelser i förutnämnda lag av den 24 juli 1903. För att utländsk försäkringsanstalt här i riket skall få driva försäkringsrörelse fordras särskilt tillstånd, vilket meddelas av försäkringsinspektionen utom då fråga är om trafikförsäkring, för vilket fall Konungen meddelar tillståndet (4 §). Rörelsen skall drivas genom generalagent såsom syssloman och anstalten skall i allt, som angår försäkringsrörelsen här i riket, lyda under svensk lag samt vara pliktig svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande (1 och 3 §§). Till tryggande av försäkringstagarnas rätt ha emellertid bestämmelser, motsvarande de förutnämnda för svenska försäkringsbolagen gällande, ej meddelats i vidare mån, än att utländska försäkringsanstalter ålagts att, på sätt och under villkor som av försäkringsinspektionen godkännas, i riksbanken nedsätta i svenska statsobligationer vissa bestämda belopp allt efter den försäkringsverksamhet, som här drives. Dessa belopp äro för livförsäkring — varmed i nu ifrågavarande

lag förstås jämväl livränte- och kapitalförsäkring — 100,000 kronor, samma belopp för brandförsäkring eller för sjöförsäkring, 200,000 kronor för trafikförsäkring samt 50,000 kronor för varje annat slag av försäkring (4 §). Belopp, som sålunda nedsatts, må allenast användas till gäldande av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, ävensom av böter, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse må åläggas generalagenten eller anstalten (9 §). För den händelse försäkringsanstalten upphör att driva rörelsen här i riket, må nedsatt belopp kunna av anstalten utbekommas, därest det visas, att anstaltens samtliga förbindelser på grund av rörelsen här blivit fullgjorda eller att anstalten för deras fullgörande ställt annan säkerhet, som av försäkringsinspektionen godkännes (11 § 2 st.).

Historik.

Innan redogörelse lämnas för försäkringsinspektionens förslag till nya depositionsbestämmelser och särskilt administrationsförfarande med avseende å utländska anstalter torde vissa upplysningar böra givas angående tillkomsten av gällande depositionsbestämmelser samt de förslag till ändringar däri, som tidigare framkommit.

I den författning rörande utländska försäkringsanstalter, som gällde före tillkomsten av 1903 års lag, nämligen kungörelsen den 22 oktober 1886 angående villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket driva försäkringsrörelse, föreskrevs icke skyldighet för utländsk anstalt att här deponera något belopp till säkerhet för försäkringstagarna. Av förarbetena till kungörelsen[1] framgår visserligen, att redan före dess tillkomst från vissa håll ifrågasatts skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att hos myndighet inom landet nedsätta i penningar eller godkända värdepapper en efter rörelsens omfång lämpad summa, varav försäkringsbelopp kunde gäldas, därest anstalten icke fullgjorde sin skyldighet att erlägga detsamma. Gentemot dessa förslag framhölls emellertid, att bestämmelser av sådan innebörd skulle kunna hindra utländsk anstalt från att inom landet meddela sådana försäkringar, varav behovet icke kunde tillfredsställas genom landets egna anstalter. Vidare erinrades om svårigheten att fastställa lämplig norm för bestämmande av depositionens storlek. Ehuru försäkringstagarna aldrig genom depositionen skulle kunna beredas betryggande säkerhet, skulle depositionen otvivelaktigt av anstalten framhållas och även av allmänheten betraktas såsom osvikligt betryggande mot förlust och således bliva ett medel att missleda allmänheten. Slutligen gjordes gällande, att det bästa medlet att förekomma förlust i följd av försäkring hos utländska anstalter alltid måste vara, att de inhemska anstalterna vore ordnade på ändamålsenligt och, så vitt möjligt, fullt betryggande sätt samt i övrigt tillfredsställde alla billiga anspråk, så att de bleve omfattade med alltjämt stigande förtroende.

Även under förarbetena till 1903 års lag restes motstånd mot att ålägga utländska anstalter depositionsskyldighet. Den kommitté, som år 1897 framlade förslag till, förutom lagstiftning rörande svenska försäkringsanstalter, lag angående villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket

[1] Se C. A. Sjöcrona: Underdånigt betänkande med förslag till författningar angående försäkringsväsendets ordnande. Stockholm 1883.

driva försäkringsrörelse, anslöt sig sålunda till de synpunkter, som anförts mot åläggande av depositionsskyldighet för utländska försäkringsanstalter. Kommittén framhöll särskilt, att genom bestämmelser av dylik innebörd lämnades en garanti för dessa anstalters vederhäftighet, som dock endast kunde vara skenbar.

1897 års förslag underkastades granskning av särskilt tillkallade sakkunniga, därvid samarbete ägde rum med sakkunniga från Danmark och Norge. Detta arbete resulterade i ett under år 1900 avgivet, gemensamt förslag till lag om livförsäkringsrörelse, vilket även upptog bestämmelser angående utländska försäkringsanstalter, som i något av länderna Sverige, Norge eller Danmark dreve livförsäkringsrörelse. I motsats till vad som föreslogs rörande inhemska anstalter förordades beträffande utländska anstalter varken skyldighet att redovisa och deponera tillgångar motsvarande försäkringsfonden eller särskilt administrationsförfarande. Emellertid föreslogs, att för erhållande av tillstånd att driva livförsäkringsrörelse inom landet utländsk anstalt skulle under villkor, som av tillsynsmyndigheten godkändes, i riksbanken deponera 100,000 kronor i penningar eller säkra värdehandlingar. Vad sålunda deponerats skulle tjäna till säkerhet för fordringar hos anstalten på grund av försäkringsavtal, som tillkommit i följd av dess rörelse i landet, ävensom för böter och avgifter, som enligt lagförslaget kunde åläggas anstalten eller dess syssloman.

Rörande den uppfattning, som låg till grund för detta förslag, anfördes i motiven:

Som bekant dreve utländska bolag i stor utsträckning livförsäkringsverksamhet inom vart och ett av de tre nordiska länderna. De sakkunniga hade därför upprepade gånger tagit i noggrannaste övervägande, huruvida icke — i likhet med vad som föreslagits i ett norskt och ett danskt utkast — en bestämmelse borde intagas om, att premiereserven för de försäkringar, som i något av de tre länderna vore tecknade i utländska bolag, skulle placeras och betryggas på samma sätt, som för inländska bolag vore föreskrivet. Härunder hade de sakkunniga tämligen snart kommit på det klara med, att både det norska och det danska utkastet i detta avseende gått för långt, och att under ingen omständighet kunde bliva fråga om att låta kravet omfatta mer än premiereserven för försäkringar, tecknade efter den nya lagens trädande i kraft. Men icke ens med denna begränsning hade de sakkunniga funnit sig kunna helt upptaga den tanke, som fått uttryck i de två nämnda utkasten. Bortsett från Österrike och Italien, där en lagbestämmelse av denna art varit gällande ett antal år, funnes, så vitt de sakkunniga visste, intet europeiskt land, där en sådan regel varit prövad, varemot i åtskilliga länder förslag i sådan riktning förelåge. Under dessa omständigheter syntes det finnas ringa anledning för de tre nordiska länderna att redan nu och, som det väl finge anses, oåterkalleligen fastslå en regel, vars brukbarhet näppeligen kunde sägas vara av erfarenheten bevisad, och om vilken man ännu icke med någon säkerhet kunde veta, huruvida den bleve allmänt antagen.

Å andra sidan skulle det enligt de sakkunnigas uppfattning vara ett föga lyckligt tillstånd, om vilket utländskt livförsäkringsbolag som helst skulle kunna börja sin verksamhet i något av de tre länderna, utan att bolaget behövde på något sätt ådagalägga, att det hade allvarliga avsikter. De sakkunniga hade därför ansett sig böra föreslå, att ett utländskt bolag, innan det

finge tillstånd att driva livförsäkringsverksamhet i landet, skulle i vederbörlig bank deponera ett visst penningbelopp, som uteslutande skulle tjäna till fullgörande av krav på grund av försäkringskontrakt, avslutade inom landet i fråga med dess medborgare, eller till täckande av belopp, som bolaget vore förpliktat att betala på grund av den nya lagen, bland annat böter. Då de sakkunniga därjämte hade föreslagit, att nämnda penningbelopp skulle utgöra en så pass stor summa som etthundratusen kronor, att detta belopp alltid skulle finnas tillstädes, och att beloppet icke skulle kunna tagas tillbaka, innan bolaget på tillfredsställande sätt fullgjort eller ställt säkerhet för fullgörandet av sina uti ifrågavarande land ingångna försäkringskontrakt, hade de sakkunniga ansett att åtminstone någon säkerhet skulle uppnås för, såväl att finansiellt dåliga bolag icke började någon verksamhet i de tre nordiska länderna, som ock att ett utländskt bolag icke plötsligen droge sig tillbaka ur landet utan att göra rätt och skäl för sig. Vad sålunda föreslagits hade därjämte den fördelen att icke slutgiltigt avgöra något utan tvärtom kunna i framtiden bilda en naturlig övergång antingen till att icke fordra något av utländska bolag, om detta skulle anses önskligt, eller till att fordra deposition av hela premiereserven för de inom landet tecknade försäkringarna, om det skulle visa sig, att denna strängare ordning vunne allmänt erkännande, och att dess införande vore påkallat i de tre nordiska länderna.

Vid 1903 års riksdag framlades proposition med förslag till såväl lag om försäkringsrörelse, avseende svenska livförsäkringsbolag, som lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket. Under det att i fråga om svenska försäkringsbolag föreslogs redovisning och deposition av försäkringsfond, avsättning till säkerhetsfond och i vissa fall deposition av denna ävensom särskilt administrationsförfarande, allt i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser, föreslogs i fråga om utländska försäkringsanstalter allenast skyldighet att deponera vissa bestämda belopp för varje art av försäkringsrörelse, sådan anstalt ämnade bedriva här i landet.

Emellertid framfördes motionsvis i riksdagen krav att sådan utländsk försäkringsanstalt, som dreve *livförsäkringsrörelse* i riket, skulle vara skyldig här nedsätta ett belopp, motsvarande den premiereserv, som belöpte på de livförsäkringsavtal, som tillhörde anstaltens rörelse här.

Det särskilda utskott, som behandlade lagstiftningsfrågan, avstyrkte motionen. Utskottet anförde därvid:

De belopp, som de utländska livförsäkringsbolagen enligt propositionen skulle deponera för att få driva försäkringsrörelse här i riket, utgjorde visserligen icke på långt när tillräcklig säkerhet för de svenska försäkringstagarnas fordringar på grund av försäkringsavtalen. Men detta vore, såsom framginge av förarbetena, icke heller meningen med stadgandet om deposition. Genom det motionsvis föreslagna stadgandet skulle säkerheten för de svenska försäkringstagarnas fordringar i viss mån betryggas. Det kunde dock ifrågasättas, huruvida detta vore den väg, man borde gå vid lagstiftningen angående de utländska livförsäkringsbolagen. Genom det föreslagna stadgandet torde allmänheten lätteligen föranledas till det antagande, att full trygghet för deras fordringar vunnits. Att så icke vore förhållandet, vore dock uppenbart. Försäkringsinspektionen kunde tydligen icke fullständigt övervaka de utländska bo-

lagens förvaltning, och ett ingripande från inspektionens sida torde mången gång icke få den åsyftade verkan. Bleve det utländska bolaget insolvent och upphörde med rörelsen i Sverige, så torde de här deponerade värdehandlingarna icke vara tillräckliga för att skydda de svenska försäkringstagarna från förlust. Med de många och solida livförsäkringsbolag, som funnes i Sverige, torde en annan väg bättre leda till målet. Man borde ej genom lagbestämmelser öka allmänhetens förtroende till de utländska bolagen, men däremot genom en sträng och effektiv lagstiftning i möjligaste mån främja de svenska bolagens soliditet, så att allmänheten på grund därav förmåddes att vända sig till dessa senare. Ett ytterligare skäl mot motionärernas förslag vore, att om Norge och Danmark antoge motsvarande stadganden, de svenska bolagen därigenom skulle bliva underkastade liknande förpliktelser i fråga om sin livförsäkringsrörelse inom nämnda länder, vilket, då samma bolags verksamhet, särskilt i Danmark, vore ganska omfattande, skulle kunna orsaka bolagen en del svårigheter.

Fem ledamöter av utskottet voro av skiljaktig mening och föreslogo vissa ändringar i lagförslaget i syfte att tillgodose det motionsvis framförda önskemålet. Rörande sina skäl härför anförde reservanterna:

Huvudavsikten med den i propositionen föreslagna lagen om försäkringsrörelse vore tydligen att söka skaffa försäkringstagare hos svenska försäkringsanstalter ökad trygghet mot förluster. För detta måls vinnande avsåge man att underkasta dessa anstalter väsentligt strängare bestämmelser än hittills, oaktat ännu ingen livförsäkringstagare blivit lidande på någon svensk försäkringsanstalt. Detta hade däremot i flera fall varit händelsen för svenskar, som försäkrat sig hos utländska försäkringsanstalter. Vid sådant förhållande syntes all anledning förefinnas att så långt sig göra läte beträffande utländsk försäkringsanstalts verksamhet här i riket söka uppställa för försäkringstagarna lika betryggande fordringar som beträffande svenska försäkringsanstalter. För en sådan åskådning funnes för övrigt så mycket större skäl, som den stode i full överensstämmelse med den moderna lagstiftningen på detta område såväl i de förnämsta stora länderna på Europas kontinent som ock i Nordamerikas förenta stater.

Reservanternas förslag innebar följande: Tillgångar motsvarande premiereserven för här i riket meddelade livförsäkringar skulle redovisas i värdehandlingar av vissa närmare angivna slag. Dessa handlingar skulle förvaras avskilda från anstaltens övriga tillgångar på enahanda sätt, som föreslagits i fråga om svenska försäkringsanstalter, och i de sålunda förvarade handlingarna skulle försäkringstagarna njuta panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörande av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser. Skyldighet skulle emellertid jämväl föreligga för den utländska anstalten att fullgöra den i propositionen föreslagna depositionen av visst till storleken bestämt belopp. Detta motiverades därmed, att dylik deposition erfordrades så väl såsom ersättning för den säkerhetsfond, som vore föreslagen för svenska försäkringsbolag, som särskilt för gäldande av böter, avgifter och ersättningar, som i anledning av försäkringsrörelsen kunde åläggas generalagenten eller anstalten. Slutligen skulle de i förslaget till lag om försäkringsrörelse upptagna bestämmelser om särskild administration i tillämpliga delar gälla beträffande utländsk försäkringsanstalts livförsäkringsrörelse här i riket.

Reservanternas mening vann ej anslutning i riksdagen utan denna antog Kungl. Maj:ts förslag.

I bestämmelserna om skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att verkställa deposition har därefter ändring allenast såtillvida skett, att år 1906 föreskrivits, att depositionen skall ske i obligationer utfärdade av svenska staten, samt att i samband med tillkomsten av lagen den 10 maj 1929 om trafikförsäkring å motorfordon fastställts särskilt depositionsbelopp för trafikförsäkring.

Emellertid har även efter tillkomsten av 1903 års lag varit ifrågasatt att bereda svenska försäkringstagare hos utländska försäkringsanstalter ökad säkerhet. Sålunda har krigsberedskapskommissionen upptagit frågan till behandling och i ett år 1918 avlämnat betänkande om försäkringsväsendet vid krig bland annat föreslagit vissa ändringar i 1903 års lag i sådant syfte.

Såsom allmän motivering till de föreslagna ändringarna anförde kommissionen, sedan den framhållit att en höjning av den i gällande lag föreskrivna depositionen ur krigsberedskapssynpunkt måste anses oundgänglig, följande.

Riktigheten av de skäl, som tidigare anförts till stöd för väckta förslag om mera betryggande depositionsskyldighet för utländska försäkringsanstalter, torde bestyrkas av erfarenheterna från de i världskriget deltagande länderna och torde äga tillämpning även på svenska förhållanden. Den ökade trygghet, vilken genom en sådan regel bereddes de inländska försäkringstagarna såväl under förhållandena i fred som vid krigstillfälle, syntes böra tillmätas avgörande betydelse, icke den större eller mindre risken för konkurrens med inhemska företag. För övrigt hade man numera infört dylika bestämmelser åtminstone för vissa försäkringsgrenar även i andra länder än Österrike och Italien såsom t. ex. i Tyskland, Amerikas förenta stater samt, enligt uppgift, i Frankrike.

De av kommissionen föreslagna ändringarna i 1903 års lag inneburo följande. Såsom villkor för utländsk försäkringsanstalts rätt att i Sverige driva försäkringsrörelse — alltså ej allenast livförsäkringsrörelse och därmed i försäkringstekniskt avseende jämställd personförsäkringsrörelse utan även försäkringsverksamhet av annan art — skulle fordras deposition i riksbanken av, förutom de redan föreskrivna beloppen, ytterligare ett belopp motsvarande värdet av premiereserven vid senaste räkenskapsårs slut. Depositionen av premiereserven skulle ske i värdehandlingar, som av försäkringsinspektionen godkändes. Premiereserven skulle beräknas, i fråga om livförsäkringsrörelse efter de för vederbörande anstalt gällande grunder och eljest efter grunder, som fastställdes av Konungen efter försäkringsinspektionens hörande. Den sålunda utsträckta depositionsskyldigheten skulle dock icke gälla norska och danska försäkringsanstalter. Såsom skäl för denna undantagsbestämmelse anfördes, att den motåtgärd i form av skärpta villkor för svensk försäkringsrörelse utom riket, som måste befaras bliva en följd av den föreslagna lagstiftningen, skulle verka särskilt betungande i fråga om vår försäkringsrörelse i grannländerna, vilken vore mångdubbelt större än den rörelse, dessa länders försäkringsbolag bedreve i Sverige. Den deponerade premiereserven jämte i övrigt deponerade belopp skulle få användas allenast till gäldande av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhörde anstaltens rörelse här i riket; dock skulle viss

mindre del av det deponerade beloppet få användas jämväl till gäldande av böter, avgifter och ersättningar, som i anledning av denna rörelse kunde åläggas generalagenten eller anstalten. Enligt förslaget skulle försäkringstagarna icke äga panträtt i den deponerade premiereserven. Kommissionen framhöll, att detta visserligen kunde ifrågasättas men ej föreslagits, enär då svårligen kunde undgås att jämväl i andra avseenden helt inordna de utländska anstalterna i samma system, som gällde för de inländska bolagen, något varpå kommissionen emellertid icke kunnat ingå.

Försäkringsinspektionens förslag.

Rörande behovet av ändrad lagstiftning i syfte att säkra försäkringstagarnas rätt hos utländska försäkringsanstalter anförde försäkringsinspektionen i sin förut omförmälda framställning:

Riktigheten av de skäl, som åberopades till stöd för det vid 1903 års riksdag framförda förslaget om skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att till försäkringstagarnas säkerhet deponera belopp, motsvarande premiereserven för härstädes meddelade försäkringar, torde hava bestyrkts av erfarenheterna under de senare åren. Inspektionen ville endast erinra om den starka nedgången av den tyska valutan, som inträffade efter världskriget och som medförde allmänt kända menliga verkningar för svenska försäkringstagare hos här arbetande tyska försäkringsbolag. Enligt inspektionens mening borde staten så vitt möjligt skydda de svenska försäkringstagarnas intressen, även om detta skydd icke kunde bliva likvärdigt med det, som staten genom sin lagstiftning och tillsyn över de inhemska försäkringsbolagen beredde deras försäkringstagare. Kravet på ökad trygghet, vilken synpunkt här syntes böra vara den avgörande, kunde i avsevärd mån tillgodoses därigenom, att utländsk anstalt, som här dreve livförsäkringsrörelse, ålades att inom landet deponera ett belopp, motsvarande anstaltens skuld till försäkringstagarna. Däremot syntes den — förmodligen mycket obetydliga — skärpning i konkurrensen mellan de svenska och utländska livförsäkringsbolagen, som möjligen kunde tänkas bliva följden av en dylik bestämmelse, knappast kunna tillmätas någon betydelse.

Vid 1903 års riksdag hade uttalats den farhågan, att, om Sverige krävde premiereservens deposition av här verksamma utländska anstalter, skulle andra länder fordra detsamma av svenska bolag, som vore verksamma där, vilket skulle kunna förorsaka dem svårigheter. Därvid nämndes särskilt Danmark, där de svenska bolagen hade en ganska omfattande verksamhet. Emellertid hade i Danmark, där man i stort sett haft samma erfarenheter som här beträffande olämpligheten av nuvarande depositionsbestämmelser, redan år 1922 föreskrivits skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att verkställa pantsättning av försäkringsfonden för i Danmark meddelade livförsäkringar, utan att därmed några svårigheter uppstått. De yppade farhågorna hade således på denna punkt jävats av erfarenheten.

Vad angår den närmare innebörden av försäkringsinspektionens förslag till ändrade depositionsbestämmelser, så avsåg förslaget i motsats till krigsberedskapskommissionens förslag allenast livförsäkring och därmed i försäkringstekniskt avseende jämställd personförsäkring, således, förutom livförsäkring i egentlig mening, livränteförsäkring och kapitalförsäkring för livsfall samt annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år. Beträffande andra slag av försäkring ansåg inspektionen, att ändrade bestämmelser i ifrågavarande avseende skulle få en jämförelsevis ringa betydelse för

de svenska försäkringstagarna. Vidare framhölls, att rörande inhemska försäkringsbolag i regel icke föreskreves deposition till säkerhet för försäkringstagarna i fråga om annan försäkring än personförsäkring och att det icke syntes lämpligt att i förevarande sammanhang taga ställning till den synnerligen svårlösta och i sina konsekvenser vittgående frågan om en ändrad ståndpunkt i detta ämne.

Rörande depositionens omfattning innebar förslaget, att deposition skulle ske icke allenast, såsom tidigare förslag upptagit, av premiereserven utan av hela försäkringsfonden och således även av ersättningsreserven. Härigenom skulle nämligen vinnas, att bestämmelserna sakligt sett komme att nära ansluta sig till vad som gäller i fråga om deposition av inhemskt försäkringsbolags försäkringsfond. Den i gällande lag stadgade depositionsskyldigheten av visst bestämt belopp skulle emellertid bibehållas orubbad. Till stöd härför åberopades dels att nämnda deposition tjänade som säkerhet för utfående under anstaltens verksamhet härstädes av fastställda fordringar på grund av försäkringsavtal samt vissa böter, avgifter och ersättningar och dels att, enligt inspektionens förslag, vore avsett, att denna deposition skulle vid administration bidraga till gäldande av försäkringsinspektionens fordran på grund av underskott i värdet av depositionen för försäkringsfonden.

De föreslagna bestämmelserna anslöto sig i stort sett till dem, som i förevarande avseende gälla för svenska livförsäkringsbolag, till vilka även i flera avseenden direkt hänvisades. Sålunda skulle belopp motsvarande försäkringsfonden redovisas i antingen värdehandlingar av samma slag, som föreskrivits beträffande svenska bolag, eller, liksom vid svenska bolag, i vissa tillgångar av särskild försäkringsteknisk art, nämligen dels belopp, som anstalten förskjutit mot säkerhet i livförsäkringsbrev inom återköpsvärdet, och dels värdet av återförsäkringsbolags ansvarighet på grund av i återförsäkring övertagna livförsäkringar, det sistnämnda dock endast såvitt försäkringsinspektionen funne sig kunna medgiva detta. Såsom ett fall, då dylikt medgivande syntes kunna erhållas, angavs att återförsäkraren vore svenskt bolag och själv förvaltade premiereserven för de övertagna försäkringarna. Vidare skulle, i likhet med vad som gäller rörande svenska livförsäkringsbolag, nyssnämnda värdehandlingar förvaras på sådant sätt att anstaltens fria dispositionsrätt över dem avskures och livförsäkringstagarna skulle i de sålunda förvarade handlingarna njuta panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser. I fråga om sättet för handlingarnas förvaring skulle såsom regel gälla samma bestämmelser som beträffande svenska bolag, men försäkringsinspektionen skulle kunna medgiva att värdehandlingarna, på sätt och under villkor som av inspektionen bestämdes, nedsattes i riksbanken eller annan bank. Nedsättning av värdehandlingar skulle ske för varje år inom samma tid, som är föreskriven för ingivande av statistiska uppgifter till försäkringsinspektionen, eller inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång. Medan i fråga om svenska bolag detaljerade bestämmelser äro meddelade angående det värde, vartill de värdehandlingar få upptagas, som användas till redovisning av försäkringsfond,

skulle beträffande nu ifrågavarande värdehandlingar allenast gälla den bestämmelsen, att de ej finge upptagas över sina verkliga värden. De för svenska bolag i detta hänseende meddelade bestämmelserna ansåg inspektionen nämligen knappast ägnade att komma till användning i fråga om utländska anstalter. För vinnande av garanti att beräknandet av premiereserven i stort sett skedde enligt grunder, som med hänsyn till den trygghet de erbjöde jämväl skulle kunna godkännas för svenskt livförsäkringsbolag, föreslogs, att beräkningen skulle ske i enlighet med grunder, som av försäkringsinspektionen godkänts. Om utländsk försäkringsanstalt underläte att fullgöra sin årliga redovisningsskyldighet beträffande försäkringsfonden, skulle det ankomma på försäkringsinspektionen att återkalla det meddelade tillståndet att här i riket driva försäkringsrörelsen. Samma påföljd skulle kunna inträda, om det enligt försäkringsinspektionens beprövande befunnes, att i följd av värdeminskning eller av annan anledning de till redovisning av försäkringsfond här i riket nedsatta tillgångarna icke vore tillräckliga och bristen icke fylldes inom fyra veckor efter det generalagenten blivit därom tillsagd av försäkringsinspektionen.

För att sätta inspektionen i stånd att i görligaste mån kontrollera, att bestämmelserna om försäkringsfondens redovisning och deposition iakttoges, borde anstalten vara pliktig att genom sin generalagent för varje år inom viss tid till inspektionen inkomma med redogörelse angående beräkningen av försäkringsfonden och uppgift om de värdehandlingar, som använts eller vore avsedda att användas till redovisning av fonden samt om värdet å dessa handlingar. Härför fordrades emellertid ej lagändring, enär anstalten enligt gällande bestämmelser är skyldig avgiva redogörelse för sin verksamhet under året enligt formulär, som fastställes av försäkringsinspektionen. Enligt nuvarande bestämmelser är anstalt skyldig i allmänna tidningar kungöra den till inspektionen avgivna redogörelsen. Då denna emellertid med hänsyn till de nya bestämmelserna kunde komma att innehålla uppgifter, vilka anstalten ej borde tvingas att offentliggöra, föreslogs den ändring, att kungörandet skulle omfatta allenast de delar av redogörelsen, som försäkringsinspektionen bestämde.

Enligt 12 § lagen den 10 maj 1929 om trafikförsäkring å motorfordon åligger det utländsk försäkringsanstalt, som på grund av trafikförsäkring är skyldig utgiva livränta, att fullgöra denna skyldighet genom köp av sådan ränta hos riksförsäkringsanstalten eller hos behörigt svenskt försäkringsbolag. Med de nya stadgandena om skyldighet att deponera försäkringsfond avsågs ej ändring i nämnda förhållande. Till undvikande av missförstånd ansåg emellertid försäkringsinspektionen nödvändigt, att i 1903 års lag intoges en erinran om nyssnämnda bestämmelse i lagen om trafikförsäkring å motorfordon.

Försäkringsinspektionens förslag avsåg vidare, såsom förut nämnts, införande av ett särskilt administrationsförfarande beträffande utländsk försäkringsanstalts livförsäkringsrörelse och annan därmed i försäkringstekniskt avseende likställd försäkringsrörelse här i riket. Dylik administration skulle ovillkorligen inträda, då tillstånd för anstalt att här i riket driva livförsäkringsrörelse återkallats, men skulle kunna komma till stånd även i sådana fall, då

anstalten frivilligt upphört att driva livförsäkringsrörelse här i riket. Om anstalten i sistnämnda fall ej uppehölle försäkringsfonden vid tillräckligt belopp eller om eljest anledning funnes antaga, att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyrades, skulle det nämligen ankomma på försäkringsinspektionen att besluta om inträdande av administration. Administrationsboet skulle handhavas av försäkringsinspektionen och jämväl i övrigt skulle om förfarandet i huvudsak gälla samma regler som vid administration av svenskt försäkringsbolags livförsäkringsbestånd. För administrationsboets fordran på grund av underskott i värdet av de till säkerhet för försäkringsfonden pantsatta värdehandlingarna skulle den fixa depositionen häfta. I motsats till vad som är stadgat rörande svenska bolag skulle överflyttning av försäkringsbeståndet kunna ske jämväl till utländsk anstalt, dock endast såvida denna erhållit tillstånd att här i riket driva livförsäkringsrörelse.

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av utländsk försäkringsanstalts svenska livförsäkringsbestånd.

Försäkringsinspektionen har, på sätt i det föregående anförts, även föreslagit särskilda bestämmelser angående överlåtelse av utländsk försäkringsanstalts svenska livförsäkringsbestånd. Med avseende å svenska bolag finnas i 1917 års lag särskilda bestämmelser om frivillig överlåtelse av livförsäkringar (237 §). Härigenom öppnas möjlighet för svenskt försäkringsbolag att till annat inländskt försäkringsbolag överlåta vare sig alla sina livförsäkringar eller viss del därav med verkan att bolaget självt blir fritaget från sina förpliktelser på grund av försäkringsavtalen utan att medgivande till överlåtelsen av alla försäkringstagarna behöver inhämtas. Dylik överlåtelse kan nämligen ske med försäkringsinspektionens medgivande och under förutsättning att icke en viss del (minst en femtedel) av de försäkringstagare, vilkas försäkringar äro i fråga, motsätter sig denna. Försäkringsinspektionen har framhållit, att erfarenheten ådagalagt önskvärdheten av att jämväl i fråga om utländska anstalter bestämmelser meddelades, varigenom med iakttagande av försäkringstagarnas intresse överlåtelse kunde ske utan samtligas medgivande men likväl med den verkan, att den överlåtande anstalten bleve fri från ansvarighet. Försäkringsinspektionen har därför föreslagit den ändring i 1903 års lag, att om utländsk anstalt, som här i riket dreve livförsäkringsrörelse, ville överlåta samtliga sina här i riket meddelade livförsäkringar till svenskt försäkringsbolag eller till utländsk anstalt, som erhållit rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket, sådan överlåtelse skulle kunna ske under samma förutsättningar, som gällde för svenska livförsäkringsbolag.

1903 års lags tillämplighetsområde

Försäkringsinspektionen har även berört ett tolkningsspörsmål rörande en bestämmelse i 1903 års lag.

I 21 § i denna lag stadgas, att lagen icke skall äga tillämpning i fråga om utländsk återförsäkringsanstalt, vars rörelse här i riket allenast avser återförsäkring. Dylik anstalt är således varken skyldig att söka tillstånd för rörelsens bedrivande eller att verkställa deposition för rörelsen. Orsaken härtill torde vara den, att man ansett de svenska försäkringsbolagen — i olikhet med enskilda försäkringstagare — vara i tillfälle bedöma sina försäkringsgivares

ekonomiska ställning och tillika hava möjlighet att i försäkringsavtalen betinga sig nödig säkerhet för deras fullgörande.

Försäkringsinspektionen har framhållit, att det vore föremål för delade meningar, huruvida den deposition, som anstalt, vilken erhållit tillstånd att här i riket driva direkt försäkringsverksamhet, nedsatt till säkerhet för denna rörelse, skulle tjäna såsom deposition jämväl för återförsäkringsverksamhet, som anstalten till äventyrs bedreve här i riket. Att depositionen jämväl skulle avse återförsäkringsverksamheten ansåge försäkringsinspektionen med stöd av motiven till stadgandet i 21 § orimligt. Enligt inspektionens mening borde emellertid i samband med införande av nya bestämmelser rörande utländska försäkringsanstalters depositionsskyldighet paragrafen så förtydligas, att därav klart framginge, att lagen hade avseende endast å direkt försäkring, således icke å återförsäkringsrörelse, vare sig denna dreves enbart eller vid sidan om direkt försäkring här i landet. Inspektionen ville därför föreslå, att paragrafen finge den lydelse, att vad i lagen stadgades icke ägde avseende å återförsäkringsrörelse, som här i riket dreves av utländsk försäkringsanstalt.

Övergångsbestämmelse.

Enligt den av försäkringsinspektionen föreslagna övergångsbestämmelsen skulle de nya bestämmelserna om redovisning och deposition av försäkringsfonden samt om särskild administration icke tillämpas å anstalt, som vid lagens ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse. I fråga om anstalter, som fortfarande drevo dylik rörelse här, skulle däremot nämnda bestämmelser bliva tillämpliga även i fråga om försäkringar, som tecknats före ikraftträdandet. Stadgandet om överlåtelse av svenska livförsäkringar och den nyssnämnda ändringen av 21 § skulle gälla även i fråga om anstalter, som redan upphört att driva livförsäkringsrörelse här i riket men fortfarande innehade livförsäkringar här.

Ändring i lagen om försäkringsavtal.

Försäkringsinspektionen har slutligen föreslagit en ändring i 27 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal, som föranletts av de ifrågasatta ändringarna i 1903 års lag.

Enligt 26 § 1 momentet lagen om försäkringsavtal skall, om försäkringsgivaren försättes i konkurs, försäkringsavtal förfalla viss tid därefter samt försäkringstagaren vara berättigad att före utgången av sagda tid uppsäga avtalet. Dock skall vad sålunda är stadgat icke äga tillämpning, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt enligt lag skall inträda. Vad sålunda stadgas skall enligt andra stycket av 27 § äga motsvarande tillämpning för det fall, att försäkringsgivaren trätt i likvidation; dock att i sådant fall avtalet förfaller först viss längre tid efter likvidationens början. I 27 § stadgas i första stycket bland annat, att om försäkringsgivarens rätt att här i riket driva försäkringsrörelse upphör, försäkringstagaren äger uppsäga avtalet. Sistnämnda bestämmelse får självständig betydelse allenast för de fall, då utländsk försäkringsanstalt upphör att driva försäkringsrörelse här i riket. I samband med förbud för svenskt försäkringsbolag att fortsätta med sin verk-

samhet skall nämligen alltid meddelas förordnande om bolagets trädande i likvidation. I anledning av förslaget om särskilt administrationsförfarande jämväl av utländsk försäkringsanstalts livförsäkringsrörelse har försäkringsinspektionen i analogi med vad som gäller beträffande svenska försäkringsbolag föreslagit den ändring i 27 § första stycket, att vad där stadgas ej skall gälla, då särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt enligt lag skall inträda.

Utländska livförsäkringsanstalters verksamhet i Sverige.

Rörande den omfattning, i vilken utländska försäkringsanstalter här i riket driva livförsäkringsrörelse, må nämnas, att enligt uppgifter, som erhållits av försäkringsinspektionen, dylik försäkringsrörelse för närvarande drives här av endast två sådana försäkringsanstalter, nämligen det danska bolaget Det Forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab Hafnia samt det tyska bolaget Victoria zu Berlin, Allgemeine Versicherungs-Actien-Gesellschaft. Dessa båda bolags premiereserv för svenska livförsäkringar uppgick vid utgången av 1931 till cirka 8 miljoner kronor för Hafnia och cirka 1,350,000 kronor för Victoria zu Berlin. Förutom de nu nämnda anstalterna hava fjorton utländska livförsäkringsanstalter, nämligen en finsk, tio engelska och tre amerikanska, tidigare drivit livförsäkringsverksamhet här men upphört därmed. Den försäkringsstock dessa anstalter ännu hava kvar här i riket torde numera icke uppgå till mera avsevärda belopp. Härjämte må anmärkas, att viss livränteförsäkringsverksamhet kan förekomma hos en del andra utländska anstalter, nämligen sådan livränteförsäkringsverksamhet som endast bedrives på det sätt att ersättning för inträffad skada, mot följderna varav bolaget meddelat försäkring, kan utgå i form av livräntor.

Motsvarande lagstiftning i övriga nordiska länder.

I fråga om den lagstiftning, som i de övriga nordiska länderna gäller å förevarande område, må anmärkas, att under det finsk lagstiftning ej föreskriver någon depositionsskyldighet för utländska försäkringsanstalter föreligger dylik skyldighet enligt norsk och dansk lag. I Norge gäller i detta avseende samma system som i Sverige, och således fordras allenast deposition av vissa bestämda belopp för varje art av försäkringsrörelse, som den utländska anstalten bedriver. Samma förhållande gällde i Danmark intill år 1922. Sistnämnda år infördes emellertid i fråga om livförsäkringsverksamhet ökad depositionsskyldighet. Utländska anstalter skola sålunda i Danmark deponera tillgångar motsvarande försäkringsfonden för danska livförsäkringar (premiereserv och ersättningsreserv) och därutöver ett belopp motsvarande premieinkomsten under senaste året för sådana livförsäkringar. I depositionen får emellertid inräknas ett belopp av 100,000 kronor, som måste nedsättas innan utländsk anstalt får driva livförsäkringsrörelse i Danmark. Depositionen får under alla förhållanden ej understiga nämnda belopp. Försäkringstagarna njuta i det deponerade beloppet panträtt för sina fordringar på grund av livförsäkringsavtalen. I samband med införandet av den ökade depositionsskyldigheten stadgades även, att utländsk anstalts livförsäkringsrörelse i Danmark under vissa förhållanden kunde bliva föremål

för ett särskilt administrationsförfarande i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller rörande danska försäkringsbolag.

Inom justitiedepartementet upprättad promemoria.

I anledning av försäkringsinspektionens framställning har inom justitiedepartementet upprättats en promemoria angående vissa ändringar i lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket m. m. samt — i huvudsaklig överensstämmelse med inspektionens författningsförslag — utkast till dels lag angående ändring i vissa delar av nyssnämnda lag, dels ock lag angående ändrad lydelse av 27 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal. Nämnda lagutkast torde såsom bilagor (C och D) få fogas vid dagens protokoll.

Rörande frågan om ändrade depositionsbestämmelser och införande av ett särskilt administrationsförfarande har i promemorian anförts följande:

Enligt gällande lag rådde i fråga om de bestämmelser, som meddelats till tryggande av försäkringstagarnas rätt, en väsentlig skillnad mellan svenska försäkringsbolag och utländska här i riket verkande försäkringsanstalter. Denna olikhet framträdde särskilt i fråga om livförsäkringsrörelse och därmed i försäkringstekniskt avseende jämställd personförsäkringsverksamhet. Sålunda skulle beträffande dylika försäkringar hos svenska bolag finnas en enligt fastställda regler beräknad försäkringsfond, anbragt i vissa föreskrivna tillgångar och lämnad som pant för försäkringstagarnas fordran på grund av försäkringsavtalen. Syftet härmed vore, att så mycket medel skulle finnas fonderade för försäkringstagarnas räkning, att försäkringsbeståndet i händelse av betalningssvårigheter för bolaget eller eljest skulle kunna utan förnärmande av försäkringstagarnas rätt överflyttas å annat försäkringsbolag. För att underlätta dylik överflyttning och även i övrigt tillvarataga livförsäkringstagarnas rätt vid framtvungen avveckling av försäkringsbolags rörelse vore tillika för dylika fall ett särskilt administrationsförfarande påbjudet. Beträffande utländska anstalter åter funnes icke några motsvarande bestämmelser till säkerställande av de svenska försäkringstagarnas rätt. Visserligen vore utländsk anstalt underkastad skyldighet att här i riket deponera visst till storleken bestämt belopp, som finge användas allenast till gäldande av försäkringstagarnas fordringar på grund av försäkringsavtalen och vissa andra fordringar, som uppkommit i samband med rörelsens bedrivande. Men detta belopp vore alltför ringa för att i regel kunna tjäna såsom någon egentlig säkerhet för försäkringstagarna. Till belysande av detta förhållande kunde nämnas, att medan de två utländska försäkringsanstalter, som för närvarande dreve livförsäkringsrörelse i Sverige, enligt gällande lagbestämmelser vore skyldiga här i riket nedsätta sammanlagt endast tvåhundratusen kronor, utgjorde premiereserven för livförsäkringar, som dessa anstalter meddelat här, tillhopa över nio miljoner kronor.

Vid flera tillfällen hade framställts krav på ökat skydd för svenska försäkringstagare hos utländska anstalter. Att dessa krav, som särskilt avsett livförsäkringar, såvitt dylika försäkringar anginge, icke saknat fog utan fastmera vore värda allvarligt beaktande hade, såsom försäkringsinspektionen framhållit, understrukits av erfarenheterna från senare tid. Härvid syftades på de förhållanden, som uppstodo genom det tyska valutafallet efter världskriget. Enär de tyska försäkringsanstalterna haft försäkringsfonden för svenska livförsäkringar placerad i Tyskland i tyska värdehandlingar, hade valutafallet föranlett att svenska livförsäkringstagares rätt hos tyska anstal-

ter i hög grad äventyrats. I syfte att tillvarataga svenska försäkringstagares rätt med avseende å livförsäkringar, tecknade i svenska kronor, hade försäkringsinspektionen av det enda tyska bolag, som vid nämnda tid drev livförsäkringsrörelse i Sverige, utverkat en överenskommelse, enligt vilken bolaget här i riket för försäkringstagarnas räkning deponerade försäkringsfonden för nämnda livförsäkringar i värdehandlingar, som försäkringsinspektionen godkände. Beträffande ett annat tyskt bolag, som visserligen redan då upphört att driva livförsäkringsrörelse i Sverige men fortfarande haft kvar en ej obetydlig livförsäkringsstock här, hade däremot sådan överenskommelse ej kunnat träffas. Hade beträffande detta bolag premiereserven varit deponerad i Sverige, torde det hava varit möjligt att på rimliga villkor för försäkringstagarna överföra försäkringsbeståndet till svenskt försäkringsbolag. Utgången hade nu i stället blivit den, att de svenska försäkringstagarna ledo ej ringa förluster. Liknande erfarenheter hade gjorts i andra länder, där betryggande depositionsbestämmelser för utländska anstalter ej funnits. Såväl i Danmark som i Schweiz hade sålunda staten måst träda emellan för att inhemska livförsäkringstagare hos tyska anstalter ej skolat lida alltför stora förluster.

Visserligen hade, enligt vad som inhämtats, de utländska försäkringsanstalter, ett tyskt och ett danskt bolag, som för närvarande dreve livförsäkringsverksamhet här i riket, frivilligt verkställt en betydligt mera omfattande deposition än den i lag föreskrivna. Sålunda hade det tyska bolaget i enlighet med den förut berörda, med försäkringsinspektionen träffade överenskommelsen här i riket nedsatt tillgångar motsvarande försäkringsfonden för de vid nämnda tid i svenska kronor tecknade livförsäkringarna. Det danska bolaget hade i öppet förvar här i riket nedsatt tillgångar motsvarande försäkringsfonden för sina svenska livförsäkringar. Att märka vore dock, att det tyska bolagets deposition ej gällde till förmån för försäkringar, tillkomna senare än nyssberörda överenskommelse, samt att, beträffande det danska bolagets deposition, försäkringstagarna icke vore tillförsäkrade någon säkerhetsrätt i det deponerade beloppet och att depositionen kunde av bolaget när som helst återtagas. Bortsett härifrån kvarstode ock det faktum, att förutnämnda depositioner skett fullt frivilligt från de utländska anstalternas sida och att gällande lagstiftning beredde föga skydd åt försäkringstagare, som tecknat försäkringar hos här i riket verkande utländska försäkringsanstalter.

De skäl, som anförts mot beredande av ökat skydd i detta hänseende, torde, såsom försäkringsinspektionen framhållit, ej böra tillerkännas avgörande betydelse. Den tidigare yppade farhågan, att de utländska försäkringsanstalterna skulle bliva mera konkurrenskraftiga i förhållande till svenska försäkringsbolag därigenom att de underkastades skärpta depositionsbestämmelser, syntes sålunda med den höga utveckling, som svenskt försäkringsväsen numera nått, icke böra tillerkännas samma betydelse som tidigare. I allt fall borde större avseende fästas vid den uppfattningen, att när staten tilläte utländska anstalter att här i riket driva försäkringsrörelse, staten i likhet med vad som skedde i fråga om svenska försäkringsbolag borde söka i den mån det vore möjligt skapa garantier för att försäkringstagarnas rätt icke äventyrades. I sakens natur låge visserligen, att detta icke kunde ske på lika betryggande sätt som då fråga vore om svenska försäkringsbolag, beträffande vilka staten alltid kunde utöva en noggrannare tillsyn. Det redan nu gällande förbudet för utländsk anstalt eller dess agenter och personal att angiva sig hava genom verkställd deposition ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att angiva sig vara beträffande hela sin verksamhet kontrollerad av svenska staten borde därför i varje fall bibehållas. Härigenom torde nämligen kunna undan-

röjas faran för att strängare garantibestämmelser för utländska försäkringsanstalter skulle av dem missbrukas till illojal och vilseledande reklam, ett förhållande som tidigare åberopats såsom skäl mot ändrad lagstiftning å förevarande område. Mot sådan lagstiftning hade även framhållits, att ett införande av ökad depositionsskyldighet för utländska försäkringsanstalter skulle kunna vara till skada för de svenska försäkringsbolag, som i utlandet dreve försäkringsrörelse, så tillvida att strängare bestämmelser i nämnda avseende här i landet skulle kunna i andra länder föranleda motsvarande bestämmelser i fråga om svenska försäkringsbolag. Såsom försäkringsinspektionen framhållit torde emellertid svenska försäkringsbolags verksamhet i utlandet härigenom näppeligen behöva försvåras. Svensk lag öppnade nämligen i dylika fall möjlighet för det svenska bolaget att erhålla dispens från den bolaget eljest åliggande skyldigheten att här i riket nedsätta försäkringsfond m. m. för utländska försäkringar.

Slutligen kunde rörande behovet av ändrade lagbestämmelser i ifrågavarande avseende hänvisas till utvecklingen i Danmark, där ursprungligen gällt samma bestämmelser om utländska livförsäkringsanstalter som hos oss men där det ansetts erforderligt och lämpligt att införa skyldighet för sådana anstalter att i Danmark till förmån för försäkringstagarna pantsätta tillgångar motsvarande försäkringsfonden samt att bereda möjlighet till ett särskilt administrationsförfarande beträffande anstaltens livförsäkringsverksamhet i Danmark.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde, såsom försäkringsinspektionen föreslagit, ändrade bestämmelser till betryggande av försäkringstagarnas rätt hos utländska försäkringsanstalter i viss omfattning böra genomföras.

I fråga om dessa bestämmelsers närmare innebörd torde försäkringsinspektionens förslag kunna förordas. Sålunda syntes de nya bestämmelserna böra avse allenast livförsäkring och därmed i försäkringstekniskt avseende jämställd försäkringsverksamhet. Såsom framginge av vad förut anförts vore det också endast i fråga om sådan försäkringsverksamhet, som behov yppats av ändrade bestämmelser i förevarande hänseende. Likaså syntes förslaget om försäkringsfondens redovisning i värdehandlingar av viss beskaffenhet, värdehandlingarnas nedsättande här i riket på sådant sätt att försäkringstagarna däri bereddes panträtt för sina fordringar samt särskild administration av livförsäkringsbeståndet under vissa förhållanden — allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gällde rörande svenska försäkringsbolag — vara att förorda framför vad krigsberedskapskommissionen på sin tid föreslagit i ifrågavarande avseende. Fördelen med de nu föreslagna bestämmelserna vore nämligen, att därigenom skapades betryggande garanti för att de fonderade medlen bibehölles som en särskild massa för försäkringstagarnas räkning och vidare att det sörjdes för, att då omständighet inträffade, som gåve anledning antaga, att försäkringstagarnas rätt vore i fara, nämnda massa underkastades ett särskilt administrationsförfarande för tillvaratagande av försäkringstagarnas rätt. Rörande depositionsskyldighetens omfattning vore försäkringsinspektionens förslag så tillvida avvikande från tidigare förslag, att deposition skulle fordras icke endast av premiereserven utan även av ersättningsreserven. Emellertid vore svenska försäkringsbolag underkastade en lika omfattande depositionsskyldighet, och skäl torde saknas att i detta hänseende fordra mindre av utländska anstalter än av svenska försäkringsbolag. Ett bibehållande av skyldigheten att vid sidan om försäkringsfonden deponera, liksom nu, visst bestämt belopp torde, såsom försäkringsinspektionen framhållit, vara nödvändigt. Denna deposition skulle nämligen dels tjäna såsom säkerhet för utfående under anstaltens verksamhet här av fordringar på grund av försäkringsavtalen och vissa

andra i samband med rörelsen uppkomna fordringar och dels i händelse av administration komplettera eventuell brist i försäkringsfonden. I sistnämnda hänseende vore särskilt att erinra därom, att reglering av depositionen för försäkringsfonden endast skedde en gång om året och flera månader efter räkenskapsårets slut. Den invändningen skulle måhända kunna göras, att de utländska anstalterna därigenom bleve underkastade strängare depositionsbestämmelser än dem, som gällde för de svenska försäkringsbolagen. Härvidlag vore emellertid att märka, att dessa voro skyldiga att för sina livförsäkringar avsätta säkerhetsfond, vadan nyssnämnda invändning, från reell synpunkt sett, ej förtjänade beaktande. För övrigt kunde framhållas, att i Danmark, där depositionen av det till storleken bestämda beloppet finge inräknas i depositionen av försäkringsfonden, utländsk anstalt ålagts att i stället såsom ett slags säkerhetsfond deponera jämväl senaste årets premieinkomst.

De nya bestämmelserna om deposition av försäkringsfond och särskild administration torde för att syftet därmed skulle nås i regel böra gälla icke endast försäkringar, som tecknats efter ikraftträdandet av bestämmelserna, utan även dessförinnan tecknade försäkringar. Detta torde dock icke undantagslöst låta sig göra. De nya bestämmelserna kunde sålunda icke genomföras beträffande sådana anstalter, som upphört att driva livförsäkringsrörelse här men fortfarande innehade svenska livförsäkringar. I detta sammanhang erinrades emellertid om, att dylika försäkringar icke uppginge till mera avsevärda belopp.

I fråga om de ganska omfattande ändringar i 1903 års lag, som ifrågasattes i departementsutkastet, må anmärkas följande. Såsom 8, 12 och 13 §§ upptogos bestämmelser om redovisning och deposition av försäkringsfond för livförsäkringar, om särskild administration samt om överlåtelse av livförsäkringsbestånd. Bestämmelserna om försäkringsfond föranledde ändring i vissa andra paragrafer i lagen, såsom i nuvarande 8 §, vars bestämmelser dessutom flyttades till 6 §, samt i 9 §, 13 § — vilken tillika erhöll beteckningen 14 § — och 19 §, varjämte i 21 § infördes bestämmelser i det ämne, som nu regleras i sista stycket av 4 §, ävensom ett nytt stadgande. I anledning av bestämmelserna om administration föreslogs visst tillägg till 11 §. I 21 § infördes vidare ändrade bestämmelser angående lagens tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse. Förutom nu anmärkta ändringar måste, huvudsakligen av redaktionella skäl, även vissa andra jämkningar ske i lagen. Sålunda blevo de nu i 9 § tredje stycket, 12 och 14 §§ förekommande bestämmelserna — i vilka gjordes några mindre ändringar — flyttade till 15 §.

Yttranden över promemorian jämte lagutkasten.

Över promemorian samt lagutkasten har efter remiss utlåtande avgivits av försäkringsinspektionen, varjämte, sedan Svenska försäkringsföreningen samt generalagenterna för Det Forenede Livsforsikrings-Aktieselskab Hafnia samt Victoria zu Berlin, Allgemeine Versicherungs-Actien-Gesellschaft beretts tillfälle i ärendet avgiva yttrande, sådana inkommit från föreningens sakkunnignämnd, som å föreningens vägnar yttrat sig, samt från nämnda generalagenter.

I de avgivna yttrandena har erinran icke framställts mot lagstiftningsåtgärder i syfte att bereda svenska livförsäkringstagare hos utländska försäkringsanstalter större säkerhet. Svenska försäkringsföreningens sakkunnig-

nämnd har tillstyrkt den ifrågasatta lagstiftningen. Nämnden har därvid bland annat framhållit, att utvecklingen i vårt land tydligen givit vid handen, att gällande bestämmelser rörande utländska, här verkande försäkringsanstalter icke erbjöde nödig trygghet för svenska livförsäkringstagare hos sådana anstalter. I detta avseende kunde erinras om erfarenheterna från det tyska valutasammanbrottet, vilka vore i färskt minne. Frivilliga åtgärder av de utländska försäkringsanstalterna till tryggande av försäkringstagarnas rätt kunde näppeligen leda till målet. Den ökade tryggheten kunde endast ernås genom statens försorg och därvid torde i första hand böra ifrågakomma lagändring i de föreslagna avseendena. Generalagenten för det tyska försäkringsbolaget har förklarat sig ej hava någon erinran att göra mot den föreslagna lagstiftningen. Generalagenten för det danska försäkringsbolaget har endast framställt några detaljanmärkningar.

Rörande utkastets detaljer hava i vissa avseenden erinringar framställts.

Sålunda har försäkringsföreningens sakkunnignämnd påfordrat strängare bestämmelser till försäkringstagarnas skydd än de föreslagna. Enligt nämndens mening bör depositionstvånget utsträckas till att omfatta jämväl ett belopp motsvarande den inhemska bolag åliggande avsättningen till säkerhetsfond. Nämnden har härom anfört:

Enligt 219 § andra stycket lagen om försäkringsrörelse skulle svenskt försäkringsbolag, som jämte livförsäkringsrörelse dreve annan försäkringsverksamhet, även redovisa och pantsätta säkerhetsfond för livförsäkringar. Då ett utländskt bolags rörelse i hemlandet eller kanske i vitt skilda andra länder svårligen kunde i detalj härifrån kontrolleras och måhända utöver livförsäkringen omfattade helt andra försäkringsbranscher, funnes ingen anledning att med avseende å säkerhetsfonden behandla utländska bolag annorlunda än i nämnda lagrum avsedda svenska bolag. Stadgande borde därför meddelas, att vid beräkningen av det belopp, som av utländska livförsäkringsbolag skulle redovisas i värdehandlingar av viss art och pantsättas till säkerhet för försäkringstagarna, försäkringsfonden skulle ökas med fem procent, vilken ökning skulle anses motsvara den för svenska bolag föreskrivna säkerhetsfonden.

Försäkringsinspektionen har i sitt utlåtande förklarat, att den ej ville motsätta sig detta nämndens förslag. Inspektionen har därvid yttrat följande.

Såvitt anginge egentlig livförsäkringsrörelse berördes allenast tre inhemska försäkringsbolag — nämligen de som sedan tiden före ikraftträdandet av 1903 års lag om försäkringsrörelse drivit såväl liv- som brandförsäkringsrörelse — av bestämmelsen angående skyldighet att i vissa tillgångar redovisa säkerhetsfond och pantsätta dessa tillgångar till försäkringstagarnas säkerhet. Alla övriga svenska livförsäkringsbolag vore däremot icke skyldiga att redovisa eller pantsätta tillgångar motsvarande säkerhetsfonden. Sakkunnignämndens förslag innebure, att sådana utländska anstalter, som enbart dreve livförsäkringsverksamhet, komme att behandlas strängare i förevarande avseende än motsvarande inhemska försäkringsbolag. I Danmark, vars försäkringslag icke vore främmande för begreppet säkerhetsfond, fordrade man icke av utländska livförsäkringsbolag pantsättning av sådan fond. Med hänsyn till vad sakkunnignämnden framhållit ville inspektionen dock ej motsätta sig nämndens förslag på denna punkt.

Försäkringsföreningens sakkunnignämnd har vidare gjort gällande, att i stället för det i 8 § i utkastet upptagna stadgandet, att premiereserven skall beräknas enligt grunder, som försäkringsinspektionen godkänt, borde, i överensstämmelse med bestämmelserna i 3 § av 1917 års lag om försäkringsrörelse, stadgas, att Konungen skall fastställa grunder för utländskt försäkringsbolags verksamhet här. Rörande detta önskemål har nämnden anfört:

Värdet av försäkringsgivarens förpliktelser säkerställdes dels genom försäkringsfonden, dels genom värdet av framtida premier. För att uppnå trygghet för försäkringstagarnas rätt erfordrades sålunda icke blott att värdehandlingar motsvarande försäkringsfonden vore underkastade kontroll av försäkringsinspektionen och pantsatta till säkerhet för försäkringstagarna utan även att premierna vore tillräckliga. Av denna anledning måste utländskt bolag, även om det här i riket hittills arbetat med premier, som vore lägre än de minimipremier, som inspektionen ansåge sig kunna tillstyrka för svenskt bolag, åläggas att för sin svenska rörelse använda tariffer, som icke understege sagda minimipremier. Vad nämnden i förevarande avseende föreslagit föranleddes icke blott av hänsyn till dem, som försäkrade sig i utländska bolag, utan även av hänsyn till det svenska försäkringsväsendets sunda utveckling.

Försäkringsinspektionen har i sitt utlåtande avstyrkt nämnda förslag, därvid inspektionen framhållit:

Enligt inspektionens förslag och det utremitterade utkastet skulle inspektionen godkänna grunder för utländsk anstalt för beräkning av premiereserv för här i riket meddelade livförsäkringar. Enligt nämndens förslag åter borde det tillkomma Konungen att stadfästa sådana grunder. Den av nämnden ifrågasatta anordningen hade vid utarbetandet av inspektionens förslag varit under övervägande men icke ansetts lämplig. Tillstånd för utländsk anstalt att här i riket meddela livförsäkringar beviljades nämligen av inspektionen och det hade synts angeläget att samtliga förutsättningar för erhållande av sådant tillstånd och alltså även de försäkringstekniska grunderna för rörelsens bedrivande prövades i ett sammanhang. Vid denna prövning borde givetvis uppmärksamhet bland annat ägnas åt de frågor beträffande premiernas storlek m. m., varom nämnden erinrat.

Försäkringsföreningens sakkunnignämnd har jämväl ifrågasatt, huruvida icke 5 § i 1903 års lag borde förtydligas sålunda, att tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsverksamhet här i riket skulle vägras, därest anstaltens verksamhet i hemlandet funnes vila på ett system, som uppenbarligen vore av beskaffenhet att ej medgiva en betryggande försäkringsverksamhet.

Försäkringsinspektionen har för sin del ansett sådant förtydligande ej vara erforderligt.

Rörande de värdeobjekt, i vilka redovisning av försäkringsfonden enligt utkastet skall ske, hava likaledes framställts vissa erinringar.

Sålunda har försäkringsföreningens sakkunnignämnd påpekat, att enligt utkastet liksom enligt inspektionens förslag redovisning av försäkringsfond skulle få ske i de i 215 § under 1)—6) i lagen om försäkringsrörelse omförmälda värdehandlingar. Nämnden ifrågasatte emellertid lämpligheten av att utländska statsobligationer, vilka upptoges under 6) i nämnda para-

graf, skulle få användas för dylik redovisning. Ett av ändamålen med lagändringen kunde nämligen antagas vara undvikande av utländska kursfluktuationers inverkan på svenska försäkringstagares trygghet. Därest i stället såsom regel fastsloges, att de deponerade värdehandlingarna skulle vara svenska, kunde, enligt nämndens mening, den bestämmelse meddelas, att försäkringsinspektionen ägde medgiva utländskt försäkringsbolag att för försäkringsfonden pantsätta utländska statsobligationer i den mån bolaget här i riket utställde livförsäkringar i den utländska valutan.

Försäkringsinspektionen har ansett nämnda erinran sakna fog och härvidlag framhållit följande.

Av den i 215 § 6) upptagna bestämmelsens ordalydelse framginge med tydlighet, att inspektionen hade full prövningsrätt beträffande där angivna värdehandlingar. Värdehandlingar i utländsk valuta hade, då fråga vore om svenska försäkringsbolag, av försäkringsinspektionen godkänts för redovisning av livförsäkringsfond i regel allenast om och i den mån bolaget utställt försäkringar i samma valuta. Samma tillämpningsregel hade inspektionen ansett böra komma till användning beträffande här i riket arbetande utländsk anstalts livförsäkringsfond. Med denna utgångspunkt ansåge inspektionen hinder icke föreligga att beträffande utländska anstalter upptaga ifrågavarande för inhemska försäkringsbolag gällande stadgande oförändrat.

Generalagenten för det danska bolaget har framställt erinran mot bestämmelsen, att värdehandling, som användes till redovisning av försäkringsfonden, ej finge upptagas över sitt verkliga värde. Den danska lagen, som i fråga om värdeberäkningen hänvisade till de för danska bolagen gällande reglerna, vilka hade ett preciserat innehåll, borde enligt generalagentens mening tjäna till förebild. Härigenom skulle även vinnas större likhet mellan de båda ländernas lagstiftning å ifrågavarande område, vilket borde eftersträvas. Stadgande borde därför meddelas, att värdet å handling, varom nu vore fråga, skulle beräknas enligt de i 48 och 149 §§ i lagen om försäkringsrörelse givna regler.

Försäkringsinspektionen har i anledning härav erinrat om sitt i framställningen till Kungl. Maj:t gjorda uttalande därom, att de för svenska bolag i förevarande hänseenden meddelade bestämmelserna knappast vore ägnade att komma till användning i fråga om utländska försäkringsanstalter. Inspektionen har vidare framhållit, att, såsom framginge av 9 § i utkastet, meningen vore att från inspektionens sida en viss skälighetsprövning skulle komma till användning, därest de deponerade värdehandlingarna genom en kursförändring, som kunde antagas vara av tillfällig natur, sjunkit i värde. För att än tydligare utmärka detta borde nu avsedda bestämmelse i 9 § av utkastet erhålla den lydelse, att brist i de tillgångar, i vilka försäkringsfond m. m. redovisades, skulle fyllas, om det *enligt försäkringsinspektionens beprövande* befunnes, att de nedsatta tillgångarna ej vore tillräckliga.

Generalagenten för det danska bolaget har vidare yrkat viss ändring av 14 § i utkastat. Det i nämnda paragraf från gällande lag upptagna förbudet för utländsk anstalt att själv eller genom sina agenter och personal angiva sig hava genom föreskriven nedsättning av värdehandlingar ställt full-

god säkerhet för sina svenska försäkringstagare borde enligt generalagentens mening utgå. En sådan regel, som ej funnes i den danska lagen, torde nämligen efter införandet av de nya depositionsbestämmelserna sakna reell grund. Dessutom gåve lagen den 29 maj 1931 med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens möjlighet att straffa sådant missbruk, som åsyftades med bestämmelsen.

Försäkringsinspektionen har ansett, att den härutinnan föreslagna bestämmelsen borde bibehållas. Inspektionen har därom yttrat:

Den olikhet mellan den svenska och den danska lagen, som generalagenten för det danska bolaget påvisat, hade funnits alltifrån de båda lagarnas tillkomst, alltså även före 1922, då enahanda depositionsbestämmelser gällde i de båda ländernas lagar. Det skydd för de svenska försäkringstagarnas intresse, som bereddes genom det anmärkta stadgandet kunde, såsom inspektionen förut framhållit, icke genom den ifrågasatta lagstiftningen anses bliva så utvidgat, att det bleve likvärdigt med det skydd, som staten genom sin lagstiftning och tillsyn över de inhemska försäkringsbolagen beredde deras försäkringstagare. Den av generalagenten åberopade lagen med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens torde icke hava avseende å den inom försäkringsväsendet mycket betydelsefulla individuella agentverksamheten.

Slutligen har försäkringsföreningens sakkunnignämnd framställt erinran mot den föreslagna ändringen i 21 § i 1903 års lag (21 § 3 stycket i utkastet) rörande lagens tillämpningsområde, därvid nämnden anfört:

Enligt utkastet skulle all återförsäkring undantagas från lagens giltighetsområde, medan motsvarande undantag i nu gällande lag endast omfattade utländsk försäkringsanstalt, som här i riket dreve allenast återförsäkringsrörelse. Såsom skäl för denna ändring hade åberopats, att därigenom bleve klart, att den fixa depositionen ej finge tagas i anspråk för gäldande av fordran på grund av återförsäkringsavtal. Nämnden vore dock icke övertygad om att detta vore lyckligt utan skulle fastmera, om gällande bestämmelse ansåges otydlig, önska ett förtydligande i den riktning, att nämnda deposition finge tagas i anspråk jämväl för fordran på grund av återförsäkringsavtal.

Försäkringsinspektionen, som ansett ändring av den i utkastet föreslagna bestämmelsen ej böra ske, har andragit följande:

Med den i utkastet upptagna ändringen avsåges intet annat än att vinna erforderlig klarhet i stadgandets avfattning, som genom en redaktionell åtgärd 1903 — uppenbarligen oavsiktligt — formellt fått en annan innebörd än motsvarande bestämmelse i 1886 års kungörelse, enligt vilken de i kungörelsen stadgade föreskrifterna ej hade avseende å återförsäkringsrörelse. Inspektionen ville därjämte betona att genomförandet av nämndens förslag skulle verka försvagande på enskilda försäkringstagares säkerhet i de av respektive utländska anstalter här i riket deponerade medlen och alltså i verkligheten innebära ett steg i riktning rakt motsatt lagens och ändringsförslagets syftemål.

Mot de föreslagna bestämmelserna rörande överlåtelse av utländsk anstalts svenska livförsäkringsbestånd samt den ifrågasatta ändringen i lagen om försäkringsavtal har någon erinran ej framställts i yttrandena.

Departementschefen.

Av den nu lämnade redogörelsen torde framgå, att behov föreligger av ändringar i gällande lagstiftning rörande här i riket verkande utländska försäkringsanstalter i syfte att bereda svenska livförsäkringstagare hos sådana anstalter ökad trygghet. Härom må hänvisas till vad som anförts i den inom departementet upprättade promemorian. I det yttrande, som avgivits i frågan av de svenska försäkringsbolagens sammanslutning, har också understrukits önskvärdheten av att dylika lagbestämmelser komma till stånd. De betänkligheter, som tidigare från de svenska försäkringsbolagens synpunkt framställts mot införandet av strängare kontroll över utländska försäkringsanstalter, ha ej nu kommit till synes. Ej heller ha representanterna för de utländska försäkringsbolag, som närmast skulle komma att beröras av den ifrågasatta lagstiftningen, haft något att erinra mot dess genomförande. Vid dessa förhållanden synes denna lagstiftningsfråga ej längre böra framskjutas.

Enligt det utremitterade utkastet till vissa ändringar i 1903 års lag om utländska försäkringsanstalter skall, i enlighet med vad försäkringsinspektionen föreslagit och i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller angående svenska försäkringsbolag, utländsk försäkringsanstalt, som här i riket driver livförsäkringsrörelse, vara skyldig att redovisa försäkringsfonden för livförsäkringar i tillgångar av vissa slag och deponera dessa här i riket så att försäkringstagarna däri erhålla panträtt, varjämte sådan anstalts här drivna livförsäkringsrörelse under vissa förhållanden skall underkastas ett särskilt administrationsförfarande genom försäkringsinspektionens försorg. Angående de skäl, som härvidlag varit avgörande, hänvisas till promemorian. Den föreslagna lagstiftningen överensstämmer i sina huvuddrag med den ändrade lagstiftning, som år 1922 genomfördes i Danmark. I de avgivna yttrandena ha ej framställts några erinringar mot utkastets bestämmelser i denna del. I princip torde sålunda den uppfattning i avseende å denna lagstiftningsfråga, som kommit till uttryck i promemorian, kunna godtagas.

Vad härefter angår de särskilda detaljerna i lagutkastet i denna del hava i yttrandena ifrågasatts vissa jämkningar. Sålunda har Svenska försäkringsföreningen påyrkat strängare regler rörande utländska anstalters depositionsskyldighet. I detta hänseende har föreningen funnit, att det borde åläggas sådana anstalter att för sina här i riket meddelade livförsäkringar även redovisa och pantsätta tillgångar motsvarande säkerhetsfond på samma sätt, som i utkastet föreslagits om försäkringsfonden. Enligt de för svenska försäkringsbolag gällande reglerna skall försäkringsbolag, som driver livförsäkringsrörelse, göra avsättning till säkerhetsfond. Syftet med denna fond är, såsom i det föregående anmärkts, att vid behov tjäna till utfyllning av premiereserven. Däremot har skyldighet att i vissa tillgångar redovisa säkerhetsfonden och pantsätta dessa tillgångar för försäkringstagarnas räkning ålagts försäkringsbolag allenast för det fall, att bolaget vid sidan om sin livförsäkringsrörelse driver annan försäkringsverksamhet. Föreningen av livförsäkringsrörelse med annan försäkringsverksamhet kan nämligen för livförsäkringstagarna medföra särskild risk, mot vilken dessa ansetts böra beredas skydd genom deposition jämväl av säkerhetsfonden. Försäkringsföreningen har såsom skäl

för sitt yrkande, att utländska försäkringsanstalter alltid skulle åläggas deponera säkerhetsfond här i riket, åberopat, att en utländsk anstalts rörelse i hemlandet eller kanske i vitt skilda andra länder svårligen kunde i detalj kontrolleras härifrån och måhända utöver livförsäkringen omfattade helt andra försäkringsbranscher.

Mot föreningens förslag kan, såsom försäkringsinspektionen framhållit, erinras, att utländska anstalter, som enbart driva livförsäkringsrörelse, därigenom komme att behandlas strängare i förevarande avseende än motsvarande inhemska försäkringsbolag. Å andra sidan torde ej kunna bestridas att med hänsyn till vad föreningen anfört sådana strängare bestämmelser kunna vara befogade. Försäkringsinspektionen har icke heller velat motsätta sig förslaget. I avseende härå kunna även åberopas den danska lagstiftningens regler i ämnet. Då utländska livförsäkringsanstalter i Danmark ålades att utöver deposition av försäkringsfonden deponera ytterligare ett belopp, motsvarande senaste årets premieinkomst, anfördes sålunda som skäl därför, bland annat, att man beträffande utländska anstalter ej fordrat avsättning till säkerhetsfond i Danmark. Om således övervägande skäl torde tala för att i nu ifrågavarande hänseende bestämma strängare regler för utländska livförsäkringsanstalters depositionsskyldighet än som ifrågasatts i försäkringsinspektionens ursprungliga förslag och i det utremitterade utkastet, återstår frågan hur långt man därvid bör gå. Enligt föreningens av försäkringsinspektionen godkända förslag skulle såsom ersättning för säkerhetsfond ett belopp motsvarande en tjugondedel av försäkringsfonden redovisas och nedsättas i tillgångar enligt samma regler, som skulle gälla i fråga om försäkringsfonden. Då meningen är att allt framgent bibehålla den fixa depositionen, synas dock så stränga bestämmelser ej böra meddelas. Enligt den danska lagen tillåtes vid deposition av försäkringsfond och senaste årets premieinkomst avräkning av den fixa depositionen. Det synes rimligt, att liknande regler införas här. Sålunda torde utöver den redan nu föreskrivna depositionen och den föreslagna depositionen av försäkringsfond böra fordras deposition endast av det belopp, varmed en tjugondedel av nämnda fond överstiger det fixa belopp, som deponerats för livförsäkring. Detta föranleder ändring i 8 § samt vissa jämkningar i 9 och 12 §§.

Enligt utkastet skulle i överensstämmelse med försäkringsinspektionens förslag premiereserven beräknas enligt grunder, som av försäkringsinspektionen godkänts. Försäkringsföreningen har hemställt, att, i likhet med vad som gäller i fråga om svenska försäkringsbolag, grunder för utländsk försäkringsanstalts verksamhet här i riket skulle fastställas av Kungl. Maj:t. Föreningen synes härvid hava lagt särskild vikt vid att därigenom skulle erhållas garanti för att premierna ej bestämmas till för låga belopp. Då tillstånd för utländsk anstalt att driva försäkringsrörelse här i riket enligt gällande lag skall beviljas av försäkringsinspektionen — beträffande vilket förhållande ändring ej ifrågasatts — torde det emellertid, såsom försäkringsinspektionen framhållit, vara mindre lämpligt att prövningen av de försäkringstekniska grunder, enligt vilka rörelsen skall drivas, ankommer på Kungl. Maj:t. Vad särskilt angår önskemålet att garanti bör erhållas mot att utländska livförsäkringsanstalter arbeta

med så låga premier, att risk föreligger för att betryggande försäkringsverksamhet ej bedrives, så lära redan gällande bestämmelser jämte det föreslagna stadgandet att grunderna för premiereservens beräkning skola godkännas av försäkringsinspektionen innebära tillräcklig garanti i nämnda avseende.

Från försäkringsföreningens sida har även ifrågasatts förtydligande av 5 § av 1903 års lag, så att klart framginge att före beviljande av tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att här driva försäkringsrörelse skulle tillses, att anstaltens verksamhet i hemlandet icke vilade på ett system, som uppenbarligen vore av beskaffenhet att ej medgiva en betryggande försäkringsverksamhet. I överensstämmelse med den av försäkringsinspektionen uttalade uppfattningen, torde sådant förtydligande icke vara erforderligt.

Försäkringsföreningen har vidare förordat, att förbud meddelas mot att till redovisning av försäkringsfonden använda utländska statsobligationer i vidare omfattning än att med försäkringsinspektionens medgivande sådana skulle få användas i den mån anstalten här i landet utställde livförsäkringar i den utländska valutan. Såsom försäkringsinspektionen erinrat skulle emellertid dylika värdehandlingar enligt de föreslagna bestämmelserna få användas för nämnda ändamål endast i den mån försäkringsinspektionen ansåge detta kunna ur säkerhetssynpunkt medgivas. Med hänsyn härtill och då försäkringsinspektionen framhållit, att dylikt medgivande ej torde komma att lämnas i annan omfattning än försäkringsföreningen ifrågasatt, torde den här gjorda anmärkningen ej böra föranleda ändring i utkastets bestämmelser.

I det remitterade utkastet har föreslagits den bestämmelse att värdehandling, som användes till redovisning av försäkringsfonden ej må upptagas över sitt verkliga värde. Ett sådant stadgande förekommer även i lagen om försäkringsrörelse beträffande svenska försäkringsbolags tillgångar. Då de tillgångar, vari försäkringsfond och premieåterbäringsreserv redovisas, endast i mindre grad behöva vara likvida, innehåller emellertid nämnda lag jämväl den bestämmelse, att under förutsättning att de värdehandlingar, i vilka sådan fond redovisas, beräknas kunna å tider, som med hänsyn till beskaffenheten av bolagets förbindelser prövas tillfredsställande, förvandlas i penningar till belopp motsvarande det bokförda värdet, värdehandling, som användes och jämväl näst föregående år använts till redovisning av sådan fond, må, utan hinder av sagda stadgande, upptagas till samma värde, som i näst föregående balansräkning, ändå att marknadsvärdet är lägre (48 och 149 §§). Generalagenten för det danska bolaget har hemställt att samma bestämmelser som i nämnda hänseende gälla i fråga om svenska försäkringsbolag borde meddelas beträffande utländska försäkringsanstalter. Detta önskemål synes ock värt beaktande. Emellertid kan i fråga om utländska anstalter som grund för värderingen icke lämpligen läggas handlingens i balansräkningen upptagna värde utan i stället det värde, vartill handlingen upptagits i den av generalagenten till försäkringsinspektionen avgivna årliga uppgiften angående anstaltens verksamhet här i riket. Med en sådan modifikation synes nyssnämnda regel böra upptagas i 8 §. Detta torde ock i själva verket överensstämma med den tillämpning av den i utkastet föreslagna värderingsregeln som försäkringsinspektionen avsett.

Generalagenten för det danska försäkringsbolaget har, såsom förut framhållits, även hemställt, att det i 14 § 1 mom. i utkastet från gällande lag upptagna förbudet för utländsk anstalt att själv eller genom sina agenter och personal angiva sig hava genom föreskriven nedsättning ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare finge utgå. Med hänsyn till vad försäkringsinspektionen yttrat torde bestämmelsen dock böra bibehållas.

Mot det föreslagna stadgandet i 21 §, enligt vilket lagen om utländska försäkringsanstalter skall hava avseende endast å direkt försäkring, således ej å återförsäkring vare sig denna drives enbart eller vid sidan av direkt försäkring här i landet, har försäkringsföreningen anmärkt, att det ej vore lyckligt, om den fixa depositionen icke finge tagas i anspråk jämväl för fordran på grund av återförsäkringsavtal. Då emellertid sådan depositionsskyldighet icke åligger utländsk anstalt, som allenast driver återförsäkringsrörelse här i riket — varom yrkande ej heller framställts — synes knappast följdriktigt, att deposition, som fullgjorts på den grund att anstalten driver direkt försäkring här, skall kunna tagas i anspråk för gäldande av fordran på grund av återförsäkringsavtal. På grund härav och då annat skäl ej åberopats för att lagen borde äga tillämpning jämväl å återförsäkringsrörelse, synes ändring ej böra ske av ifrågavarande i utkastet föreslagna bestämmelse.

Enligt utkastet skulle till 11 § fogas ett tillägg med erinran, att särskilda bestämmelser meddelas i 12 § angående företrädande av utländsk anstalt vid särskild administration. Nämnda tillägg torde emellertid kunna föranleda den oriktiga tolkning av förstnämnda paragraf, att föreskriften i dess första stycke att ombud skall finnas för utländsk anstalt, som upphört driva rörelse här, icke är tillämplig för det fall att särskild administration inträtt. Med anledning härav synes tillägget böra utgå.

De i 13 § föreslagna bestämmelserna om överlåtelse av utländsk anstalts svenska livförsäkringsbestånd, mot vilka erinran ej framställts, torde kunna godkännas. Några redaktionella jämkningar synas dock böra göras bland annat därutinnan, att hänvisning sker till tillämpliga delar av 237 § lagen om försäkringsrörelse. Som skäl för denna jämkning må anföras, att den i sista stycket av sistnämnda paragraf upptagna bestämmelsen under särskilda förhållanden kan tänkas få tillämpning även i fråga om utländsk anstalt.

Jämkningar av redaktionell natur torde i övrigt böra vidtagas i 8, 12, 14 19 och 21 §§.

I 27 § lagen om försäkringsavtal har, såsom förut nämnts, föreslagits en av de nya administrationsbestämmelserna föranledd ändring. I yttrandena har ej framställts någon erinran häremot. Införandet av särskilt administrationsförfarande i fråga om utländska anstalter synes emellertid böra medföra icke endast den sålunda föreslagna ändringen av 27 § utan även jämkning av bestämmelserna i 26 § 1 mom. i nyssnämnda lag. I detta lagrum stadgas, att om försäkringstagaren försättes i konkurs, försäkringsavtalet förfaller tre månader därefter, och är försäkringstagaren berättigad att före utgången av sagda tid uppsäga avtalet. Bestämmelser äro ock meddelade angående försäk-

ringstagares rätt på grund av försäkringsfall, som inträffar under konkursen. Vad sålunda stadgats äger dock icke tillämpning, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt enligt lag skall inträda. Enligt de föreslagna bestämmelserna om särskild administration av utländsk anstalts svenska livförsäkringsbestånd har emellertid ej, såsom i lagen om försäkringsrörelse, uttryckligen föreskrivits att administration skall inträda om anstalten försättes i konkurs. Bestämmelserna torde dock alltid komma att föranleda att administration i dylikt fall inträder. Då vid utländsk anstalts konkurs administration inträder, böra emellertid samma regler gälla som vid administration i anledning av svenskt försäkringsbolags konkurs. För att utmärka detta torde förutnämnda undantagsbestämmelse böra erhålla sådan lydelse, att den omfattar alla de fall, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder. Vad i det föregående anförts angående inträdande av administration vid konkurs äger motsvarande tillämpning för det fall att försäkringsanstalt träder i likvidation. Då i 27 § andra stycket lagen om försäkringsavtal, där frågan om verkan av likvidation regleras, hänvisning sker till bestämmelserna i 26 §, erfordras med hänsyn till likvidation icke någon ändring utöver vad redan nämnts.

Rörande de föreslagna lagändringarnas ikraftträdande har i promemorian övervägts huruvida möjlighet borde beredas anstalt, som enligt de nya bestämmelserna skulle hava att redovisa och deponera försäkringsfond för redan tecknade försäkringar, att erhålla någon tids anstånd härmed. Då de utländska anstalter, för vilka med hänsyn till depositionens storlek sådant anstånd skulle kunna ifrågasättas, redan hade här i riket tillgängliga tillgångar till så stort värde, att anstalterna näppeligen kunde göra anspråk på anstånd, ansågos dock bestämmelser härom ej erforderliga. Emellertid framhölls, att vid bestämmandet av tiden för lagens ikraftträdande hänsyn måste tagas därtill, att de nya bestämmelserna trädde i kraft å sådan tid före utgången av löpande räkenskapsår, att anstalterna kunde hinna att i god tid före räkenskapsårets slut få grunder för premiereservens beräkning godkända av försäkringsinspektionen. Med hänsyn härtill ansågs tiden för ikraftträdandet böra bestämmas till den 1 oktober 1933. Häremot har i yttrandena ej gjorts någon erinran. Då förevarande lagstiftningsfråga ej kan föreläggas årets riksdag torde tiden för ikraftträdandet böra framskjutas till den 1 oktober 1934. Den omständigheten, att, såsom nu föreslagits, deposition skall ske icke blott av försäkringsfonden utan även av ett belopp, som skall anses motsvara säkerhetsfond, torde icke behöva föranleda längre uppskov med ikraftträdandet. I övergångsbestämmelsen torde emellertid böra infogas uttryckligt stadgande därom att utländsk försäkringsanstalt, som vid lagens ikraftträdande driver försäkringsrörelse här i riket, skall fullgöra den föreslagna depositionen av försäkringsfond m. m. senast åtta månader efter utgången av löpande räkenskapsår.

I överensstämmelse med vad nu anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket* samt till *lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.*»

Föredraganden uppläser härefter nämnda förslag av den lydelse bilagor (A och B) till detta protokoll utvisa, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslagen måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kunglig Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.

Bilaga A.

Förslag
till
Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Härigenom förordnas, *dels* att sista stycket i 4 § lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 10 maj 1929 (nr 80), skall upphöra att gälla, *dels* att till 6 § i nämnda lag skall fogas ett nytt moment av det innehåll, som nedan angives, *dels och* att 8—10, 12—15, 19 och 21 §§ i lagen, av vilka 9 och 10 §§ förut ändrats, 9 § genom lagen den 30 juni 1916 (nr 317) och 10 § genom lagen den 10 maj 1929, skola, 10 § i nedan angiven del, erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Vidtages ändring — — — allmänna tidningarna.

Har av — — — underrätta försäkringsinspektionen.

Generalagent vare pliktig:

att när som helst hålla räkenskaper och handlingar tillgängliga för försäkringsinspektionen eller dess ombud, ävensom att i övrigt lämna de upplysningar, som av inspektionen äskas i fråga om anstalten och dess verksamhet inom riket;

att för varje räkenskapsår, enligt formulär som av försäkringsinspektionen fastställes, upprätta och inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång till inspektionen insända uppgift angående anstaltens verksamhet inom riket samt att inom samma tid låta i allmänna tidningarna införa den del av uppgiften, som inspektionen bestämmer; ävensom

att inom tre månader efter det berättelse om revision av anstaltens räkenskaper och förvaltning blivit å sammanträde med anstaltens delägare framlagd, till försäkringsinspektionen ingiva ett exemplar av denna berättelse.

8 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, skall redovisa tillgångar, motsvarande försäkringsfonden (premiereserv och ersättningsreserv) för till rörelsen hörande livförsäkringar med tillägg av det belopp varmed en tjugondedel av nämnda fond må överskjuta enligt 4 § för livförsäkring nedsatt belopp, i värdehandlingar av den i 215 § under 1)—6) lagen

om försäkringsrörelse omförmälda beskaffenhet eller ock i följande tillgångar av annan art, nämligen belopp, som anstalten förskjutit mot säkerhet i livförsäkringsbrev inom återköpsvärdet, eller, i den mån försäkringsinspektionen på framställning av anstalten så medgiver, värdet av återförsäkringsbolags ansvarighet på grund av i återförsäkring övertagna livförsäkringar.

Vid försäkringsfondens beräkning, som hänföres till räkenskapsårets sista dag, skall iakttagas, att premiereserven beräknas enligt grunder, som försäkringsinspektionen godkänt, och ersättningsreserven upptages till belopp, motsvarande beräknade värdet av anstaltens ansvarighet på grund av redan inträffade försäkringsfall. Värdehandling, som användes till redovisning av försäkringsfonden jämte i första stycket angivet tillägg, må ej upptagas över sitt verkliga värde. Under förutsättning att de värdehandlingar, i vilka försäkringsfonden jämte dylikt tillägg redovisas, beräknas kunna å tider, som med hänsyn till beskaffenheten av anstaltens förbindelser prövas tillfredsställande, förvandlas i penningar till belopp motsvarande det upptagna värdet, må dock värdehandling, som jämväl näst föregående år använts till redovisning av försäkringsfond jämte tillägg, kunna upptagas till samma värde som nästföregående år, ändå att marknadsvärdet är lägre.

De värdehandlingar, i vilka de i första stycket avsedda tillgångar helt eller delvis redovisas, skola förvaras här i riket avskilda från anstaltens övriga tillgångar och under minst två särskilda lås med olika nycklar, av vilka en innehaves av ett av försäkringsinspektionen förordnat ombud; försäkringsinspektionen dock obetaget att på framställning av anstalten medgiva, att värdehandlingarna i stället, på sätt och under villkor som av försäkringsinspektionen bestämmas, sättas i särskilt förvar i riksbanken eller annan bank. I de sålunda förvarade handlingarna njute försäkringstagarna panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser.

För varje år skall, senast inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång, anstalten sätta i sådant förvar, som nyss är sagt, de värdehandlingar, i vilka redovisas inträdd ökning av försäkringsfonden jämte det i första stycket angivna tillägg. I fråga om utlämnande till anstalten av värdehandling, som satts i särskilt förvar, eller utbyte av sådan värdehandling skola bestämmelserna i 217 § lagen om försäkringsrörelse angående utlämnande eller utbyte av i samma lagrum avsedda värdehandlingar äga motsvarande tillämpning, dock att vad där sägs om balansräkning i stället skall avse uppgift från anstalten till försäkringsinspektionen angående verksamheten här i riket och vad i 3 mom. av samma lagrum sägs om försäkringsinspektionens ombud skall, då sådant ombud ej förordnats, i stället avse försäkringsinspektionen. Den i lagrummet givna bestämmelsen om anmälningsskyldighet för försäkringsinspektionens ombud äge motsvarande tillämpning beträffande ombud, som enligt denna paragraf förordnas.

9 §.

Vad på sätt i 4 § omförmäles blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må allenast användas till gäldande av fordringar på grund

av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, ävensom av böter, avgifter och ersättningar, som i anledning av denna rörelse må åläggas generalagenten eller anstalten, samt, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

Minskas det sålunda nedsatta beloppet i följd därav, att obligationerna avsevärt nedgå i värde eller att någon del av beloppet åtgår till gäldande av fordringar, böter, avgifter eller ersättningar eller av annan anledning, eller finner försäkringsinspektionen, att de till redovisning enligt 8 § avsatta tillgångar icke äro tillräckliga, skall bristen fyllas inom fyra veckor efter det generalagenten blivit därom tillsagd av försäkringsinspektionen.

10 §.

Sker avvikelse från denna lag eller inträder förändring i de förhållanden, som voro bestämmande för meddelande av tillstånd att här i riket driva försäkringsrörelsen, ankomme på försäkringsinspektionen eller beträffande trafikförsäkring på Konungen att återkalla det meddelade tillståndet. Lag samma vare, om åtgärd, som föreskrivits enligt 9 § 2 mom., ej varder inom där stadgad tid vidtagen.

Återkallas tillstånd — — — allmänna tidningarna.

12 §.

Har tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att här i riket driva livförsäkringsrörelse återkallats, skall, för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt, en särskild administration inträda; och skall med avseende å denna i tillämpliga delar gälla vad i 231—233 §§, 234 § 1—4 mom. samt 235 § lagen om försäkringsrörelse finnes stadgat, därvid upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket motsvarar livförsäkringsbolags trädande i likvidation eller beslut om avträdande av dess egendom till konkurs. I fall som här avses må överlåtelse av livförsäkringarna ske, förutom till inländskt försäkringsbolag, jämväl till utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket.

Där vid försäkringarnas överlåtande eller eljest uppstått överskott, skall ur detta i första hand gäldas kostnaden för administrationen och oguldet sådant bidrag, varom i 16 § förmäles, varefter återstoden skall överlämnas till den anstalt, vars försäkringar varit föremål för administration.

Ändå att anstalt frivilligt upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse, vare anstalten pliktig att, på sätt och i den ordning som i denna lag stadgas, redovisa försäkringsfond för livförsäkringar, som tillhört den här i riket bedrivna rörelsen, jämte tillägg som i 8 § sägs; och åligge av anstalten jämlikt 11 § befullmäktigat ombud att fullgöra vad förut enligt 6 § åvilat generalagenten. Underlåter anstalten att vederbörligen redovisa försäkringsfonden för livförsäkringar jämte dylikt tillägg, eller finnes eljest anledning an-

taga att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankomme på försäkringsinspektionen att besluta, att administration på sätt i 1 mom. sägs skall inträda, dock må ej på den grund att de till redovisning enligt 8 § avsatta tillgångar finnas icke tillräckliga administration föreskrivas, förrän försäkringsinspektionen förelagt anstalten att fylla bristen och denna icke täckts inom fyra veckor efter det anstaltens ombud blivit därom tillsagt av försäkringsinspektionen. Inträder i fall som nu sagts administration, skall vad i 1 mom. sägs om upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket i stället avse meddelandet av beslut om administration.

13 §.

Vill utländsk försäkringsanstalt överlåta samtliga sina till rörelsen här i riket hörande livförsäkringar till inländskt försäkringsbolag eller till utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket, skall i tillämpliga delar gälla vad i 237 § lagen om försäkringsrörelse stadgas angående överlåtelse av försäkringsbolags livförsäkringar.

14 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktig att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta hemlandet ävensom anstaltens egenskap att vara grundad på aktier eller på ömsesidighet eller på andra grunder. Ej må sådan anstalt själv eller genom sina agenter och personal angiva sig hava genom den i 4 eller 8 § föreskrivna nedsättning av värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller angiva sig vara beträffande hela sin verksamhet kontrollerad av svenska staten, ej heller må annan beteckning av likartat innehåll användas.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgift ej mindre om de för anstalten, som meddelar försäkringen, gällande allmänna försäkringsvillkor, än även om de särskilda villkoren för den försäkring, som i brevet avses.

Där uti meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av anstaltens fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garanter, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

15 §.

Är handling, som enligt denna lag till försäkringsinspektionen ingives, avfattad på främmande språk, skall, där så påfordras, tillika ingivas en bestyrkt svensk översättning därav.

Innan förhållande, som enligt denna lag skall i allmänna tidningarna kungöras, blivit sålunda kungjort, må det icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hava därom ägt vetskap. Kungörande, varom nu sagts, skall bekostas av den anstalt, som tillkännagivandet rörer.

Ombud, som enligt 7, 8 eller 11 § förordnats av försäkringsinspektionen, äge av anstalten uppbära ersättning med belopp, som av Konungen bestämmes.

19 §.

Underlåter generalagent att fullgöra vad honom enligt 6 § åligger, eller fullgör av anstalt befullmäktigat ombud ej vad honom enligt 12 § 3 mom. åligger, eller bryter någon emot föreskrifterna i 14 § 1 eller 2 mom., straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Lag samma vare, där någon bryter emot föreskriften i 14 § 3 mom., eller eljest i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

Den, som i fall, varom i 4 eller 6 § eller 12 § 3 mom. förmäles, emot bättre vetande lämnar oriktig uppgift, straffes med böter från och med femtio till och med två tusen kronor, där ej å förseelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt.

21 §.

Med livförsäkring förstås i denna lag jämväl livränteförsäkring och kapitalförsäkring för livsfall. Vad i 8 § och följande paragrafer särskilt stadgas angående livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år.

Angående skyldighet för utländsk försäkringsanstalt, som på grund av trafikförsäkring skall utgiva livränta, att inköpa sådan ränta hos riksförsäkringsanstalten eller hos behörigt svenskt försäkringsbolag, gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1934 men skall med undantag av 13 § och 21 § 3 mom. icke äga tillämpning å anstalt, som vid lagens ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse. Utländsk försäkringsanstalt, som vid lagens ikraftträdande driver försäkringsrörelse här i riket, skall fullgöra den i 8 § föreskrivna nedsättning av värdehandlingar senast åtta månader efter utgången av löpande räkenskapsår.

Bilaga B.

Förslag
till
Lag

angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

Härigenom förordnas, att 26 § 1 mom. och 27 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

26 §.

1 mom. Där försäkringsgivaren — — — — — i konkursen.

Vad sålunda är stadgat skall icke äga tillämpning, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder; och gälle i fråga om försäkring, som meddelats av understödsförening, vad därom är i lag särskilt stadgat.

27 §.

Upphör försäkringsgivarens rätt att här i riket driva försäkringsrörelse, äge, där ej särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder, försäkringstagaren uppsäga avtalet; och skall vad i 26 § 3 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Har försäkringsgivaren — — — — — likvidationens början.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1934.

Bilaga C.

Utkast
till
Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Härigenom förordnas, *dels* att sista stycket i 4 § lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 10 maj 1929 (nr 80), skall upphöra att gälla, *dels* att till 6 § i nämnda lag skall fogas ett nytt moment av det innehåll, som nedan angives, *dels* att i 11 § skall mellan första och andra momenten införas ett nytt moment av nedan angivet innehåll, *dels ock* att 8—10, 12—15, 19 och 21 §§ i lagen, av vilka paragrafer 9 och 10 §§ förut ändrats, 9 § genom lagen den 30 juni 1916 (nr 317) och 10 § genom lagen den 10 maj 1929, skola, 10 § i nedan angiven del, erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Vidtages ändring — — — allmänna tidningarna.

Har av — — — underrätta försäkringsinspektionen.

Generalagent vare pliktig:

att när som helst hålla räkenskaper och handlingar tillgängliga för försäkringsinspektionen eller dess ombud, ävensom att i övrigt lämna de upplysningar, som av inspektionen äskas i fråga om anstalten och dess verksamhet inom riket;

att för varje räkenskapsår, enligt formulär, som av försäkringsinspektionen fastställes, upprätta och inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång till inspektionen insända uppgift angående anstaltens verksamhet inom riket samt att inom samma tid låta i allmänna tidningarna införa den del av uppgiften, som inspektionen bestämmer; ävensom

att inom tre månader efter det berättelse om revision av anstaltens räkenskaper och förvaltning blivit å sammanträde med anstaltens delägare framlagd, till försäkringsinspektionen ingiva ett exemplar av denna berättelse.

8 §.

Meddelar utländsk försäkringsanstalt här i riket livförsäkring, skola tillgångar motsvarande försäkringsfonden (premiereserv och ersättningsreserv) för sådana försäkringar redovisas i värdehandlingar av den i 215 § under 1)—6) lagen om försäkringsrörelse omförmälda beskaffenhet eller ock i följande tillgångar av annan art, nämligen belopp, som anstalten förskjutit mot

säkerhet i livförsäkringsbrev inom återköpsvärdet, eller, i den mån försäkringsinspektionen på framställning av anstalten det medgiver, värdet av återförsäkringsbolags ansvarighet på grund av i återförsäkring övertagna livförsäkringar.

Vid försäkringsfondens beräkning, som hänföres till räkenskapsårets sista dag, skall iakttagas, att premiereserven beräknas enligt grunder, som försäkringsinspektionen godkänt, och ersättningsreserven upptages till belopp, motsvarande beräknade värdet av anstaltens ansvarighet på grund av redan inträffade försäkringsfall. Värdehandling, som användes till redovisning av försäkringsfonden, må ej upptagas över sitt verkliga värde.

De värdehandlingar, i vilka försäkringsfond helt eller delvis redovisas, skola förvaras här i riket avskilda från anstaltens övriga tillgångar och under minst två särskilda lås med olika nycklar, av vilka en innehaves av ett av försäkringsinspektionen förordnat ombud; försäkringsinspektionen dock obetaget att på framställning av anstalten medgiva, att värdehandlingarna i stället, på sätt och under villkor, som av försäkringsinspektionen bestämmas, sättas i särskilt förvar i riksbanken eller annan bank. I de sålunda förvarade handlingarna njute försäkringstagarna panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser.

För varje år skall, senast inom åtta månader efter räkenskapsårets utgång, anstalten sätta i sådant förvar, som nyss är sagt, de värdehandlingar, i vilka inträdd ökning av försäkringsfond redovisas. Angående utlämnande till anstalten av värdehandling, som satts i särskilt förvar, eller utbyte av sådan värdehandling mot annan värdehandling skall i tillämpliga delar gälla vad i 217 § lagen om försäkringsrörelse stadgas angående utlämnande eller utbyte av i samma lagrum avsedda värdehandlingar, och skall vad där stadgas om anmälningsskyldighet för försäkringsinspektionens ombud äga motsvarande tillämpning beträffande ombud, som enligt denna paragraf förordnas.

9 §.

Vad på sätt i 4 § omförmäles blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må allenast användas till gäldande av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, ävensom av böter, avgifter och ersättningar, som i anledning av denna rörelse må åläggas generalagenten eller anstalten, samt, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

Minskas det sålunda nedsatta beloppet i följd därav, att obligationerna avsevärt nedgå i värde eller att någon del av beloppet åtgår till gäldande av fordringar, böter, avgifter eller ersättningar eller av annan anledning, eller finner försäkringsinspektionen, att de till redovisning av föreskriven försäkringsfond avsatta tillgångar icke äro tillräckliga, skall vad som brister i nyssnämnda belopp eller i försäkringsfonden fyllas inom fyra veckor efter det generalagenten blivit därom tillsagd av försäkringsinspektionen.

10 §.

Sker avvikelse från denna lag eller inträder förändring i de förhållanden, som voro bestämmande för meddelande av tillstånd att här i riket driva försäkringsrörelsen, ankomme på försäkringsinspektionen eller beträffande trafikförsäkring på Konungen att återkalla det meddelade tillståndet. Lag samma vare, om åtgärd, som föreskrivits enligt 9 § andra momentet, ej varder inom där stadgad tid vidtagen.

Återkallas tillstånd — — — allmänna tidningarna.

11 §.

Upphör utländsk — — — till anstalten.

Angående företrädande av anstalten vid särskild administration av utländsk anstalts här i riket bedrivna livförsäkringsrörelse stadgas i 12 §.

Har utländsk — — — inspektionen godkännes.

12 §.

Har tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att här i riket driva livförsäkringsrörelse återkallats, skall, för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt, en särskild administration inträda; och skall med avseende å denna i tillämpliga delar gälla vad i 231, 232 och 233 §§, 234 § 1—4 mom. samt 235 § lagen om försäkringsrörelse finnes stadgat, därvid den dag, då anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket upphörde, skall anses motsvara den i 232 § 2 mom. angivna och i 233 § jämväl förekommande tidpunkt. Överlåtelse av livförsäkringarna må dock kunna ske även till annan utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket.

Har vid försäkringarnas överlåtande eller eljest uppstått överskott, skall ur detta i första hand utgå ersättning för kostnaden för administrationen och oguldet sådant bidrag, varom i 16 § förmäles, varefter återstoden skall överlämnas till den anstalt, vars försäkringar varit föremål för administration.

Ändå att anstalt frivilligt upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse, vare anstalten pliktig att, på sätt och i den ordning, som i denna lag stadgas, redovisa försäkringsfond för här i riket meddelade livförsäkringar, och åligge av anstalten jämlikt 11 § befullmäktigat ombud att fullgöra sådan uppgiftsskyldighet, som förut enligt 6 § åvilat anstaltens generalagent.

Underlåter anstalten att vederbörligen redovisa försäkringsfonden för livförsäkringar eller finnes eljest anledning antaga att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankomme på försäkringsinspektionen att besluta, att administration enligt 1 mom. skall inträda, dock att, där sådant fall föreligger, som i 9 § 2 mom. avses, administration ej må beslutas, förrän försäkringsinspektionen förelagt anstalten att fylla bristen och denna icke täckts inom fyra veckor efter det anstaltens ombud blivit därom tillsagt av försäkringsinspektionen. Inträder administration, skall den dag, då beslutet därom fattats, anses motsvara den i 1 mom. angivna dag.

13 §.

Vill utländsk anstalt överlåta samtliga sina här i riket meddelade livförsäkringar till svenskt försäkringsbolag eller till utländsk anstalt, som erhållit tillstånd att driva livförsäkringsrörelse här i riket, må sådan överlåtelse kunna ske i den ordning och med den verkan, som i 237 § 1—4 mom. lagen om försäkringsrörelse stadgas.

14 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktig att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta hemlandet ävensom anstaltens egenskap att vara grundad på aktier eller på ömsesidighet eller på andra grunder. Ej må sådan anstalt själv eller genom sina agenter och personal angiva sig hava genom nedsättning av de i 4 eller 8 § omförmälda värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller angiva sig vara beträffande hela sin verksamhet kontrollerad av svenska staten, ej heller må annan beteckning av likartat innehåll användas.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgift ej mindre om de för anstalten, som meddelar försäkringen, gällande allmänna försäkringsvillkor, än även om de särskilda villkoren för den försäkring, som i brevet avses.

Där uti meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av anstaltens fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garanter, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

15 §.

Är handling, som enligt denna lag till försäkringsinspektionen ingives, avfattad på främmande språk, skall, där så påfordras, tillika ingivas en bestyrkt svensk översättning därav.

Innan förhållande, som enligt denna lag skall i allmänna tidningarna kungöras, blivit sålunda kungjort, må det icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hava därom ägt vetskap. Kungörande, varom nu sagts, skall bekostas av den anstalt, som tillkännagivandet rörer.

Ombud, som enligt 7, 8 eller 11 § förordnats av försäkringsinspektionen, äge av anstalten uppbära ersättning med belopp, som av Konungen bestämmes.

19 §.

Underlåter generalagent att fullgöra vad honom enligt 6 § åligger, eller fullgör av anstalt befullmäktigat ombud ej vad i 12 § 3 mom. stadgas eller bryter någon emot föreskrifterna i 14 § 1 eller 2 mom., straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Lag samma vare, där någon bryter emot föreskriften i 14 § 3 mom., eller eljest i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

Den, som i fall, varom i 4 eller 6 § eller 12 § 3 mom. förmäles, emot bättre vetande lämnar oriktig uppgift, straffes med böter från och med femtio till och med två tusen kronor, där ej å förseelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt.

21 §.

Med livförsäkring förstås i denna lag jämväl livränteförsäkring och kapitalförsäkring för livsfall. Vad i 8 § och följande paragrafer särskilt stadgas angående livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år.

Angående skyldighet för utländsk försäkringsanstalt, som på grund av trafikförsäkring skall utgiva livränta, att inköpa sådan ränta hos riksförsäkringsanstalten eller hos behörigt svenskt försäkringsbolag, gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse, som här i riket drives av utländsk försäkringsanstalt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 oktober 1933 men skall med undantag av 13 § och 21 § 3 mom. icke äga tillämpning å anstalt, som vid lagens ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse.

Bilaga D.

Utkast
till
Lag

angående ändrad lydelse av 27 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

Härigenom förordnas, att 27 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

Upphör försäkringsgivarens rätt att här i riket driva försäkringsrörelse, äge, där ej särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt inträder, försäkringstagaren uppsäga avtalet; och skall vad i 26 § 3 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Har försäkringsgivaren — — — likvidationens början.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1933.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 13 juni 1933.

Närvarande:
justitieråden ALEXANDERSON,
EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitierådet GREFBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 7 april 1933, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

1) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94, s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket; och

2) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av extra ledamoten för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Gunnar Dahlman.

Lagrådet yttrade:

Enligt vad i 212 § lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse stadgas åligger det inländskt försäkringsbolag att i sin balansräkning under benämningen försäkringsfond såsom skuld upptaga beräknade värdet av bolagets ansvarighet dels på grund av redan inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv) och dels på grund av löpande försäkringar (premiereserv). De i 8 § förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket upptagna reglerna om skyldighet för anstalt, vars rörelse i Sverige omfattar livförsäkring, att redovisa försäkringsfonden i tillgångar av vissa slag och deponera redovisade värdehandlingar lära förutsätta att i den redogörelse anstalten enligt 6 § i förslaget årligen skall insända till försäkringsinspektionen angående sin verksamhet lämnas uppgifter om försäkringsfonden, svarande mot dem som jämlikt 212 § lagen om försäkringsrörelse skola intagas i inhemskt försäkringsbolags balansräkning. För att någon tvekan icke skall kunna råda om vad utländsk försäkringsanstalt härutinnan har att iakttaga torde en uttrycklig bestämmelse i ämnet vara erforderlig. Får denna — vilket synes lämpligt — sin plats såsom ett första stycke i 8 §, blir genom hänvisningen i 21 § första

stycket nämnda förslag klart, att bestämmelsen skall äga tillämpning å varje utländsk försäkringsanstalt som i sin rörelse här i riket meddelar personförsäkring för livstid eller för längre tid än tio år. Vinnes beaktande för vad här anförts, torde vissa jämkningar av den i 8 och 12 §§ föreslagna lagtexten böra vidtagas.

Andra punkten i den föreslagna nya lydelsen av 10 § första stycket torde såsom överflödig kunna utgå.

I övrigt har lagrådet icke funnit anledning till erinran mot de remitterade förslagen.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 december 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, lagrådets den 13 juni 1933 avgivna utlåtande över de den 7 april 1933 till lagrådet remitterade förslagen till

1) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket; samt

2) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden: Med beaktande av de av lagrådet gjorda erinringarna hava vissa ändringar vidtagits i 8 och 12 §§ i förstnämnda lagförslag, varjämte med hänsyn till lagrådets anmärkning, att den föreslagna andra punkten av 10 § första stycket såsom överflödig kunde utgå, nämnda paragraf bibehållits i sin nuvarande lydelse. I 14, 19 och 21 §§ av lagförslaget hava dessutom vidtagits några jämkningar av formell natur.

Föredraganden hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga ifrågavarande båda lagförslag, det ena jämkat i enlighet med vad nu anförts.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till nästkommande riksdag skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.